

CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW LUDZKICH DLA POWIATU NOWOTARSKIEGO

Dokument został opracowany przy współpracy firmy doradztwa personalnego
Advisory Group TEST Human Resources
dla Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie
w ramach Projektu
„Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry
oraz usług outplacementowych”
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013*

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Dokument powstał w ramach Projektu „Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry oraz usług outplacementowych” realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Poniższa charakterystyka zasobów ludzkich jest odpowiedzią na potrzebę usystematyzowania danych obrazujących potencjał drzemący w kadrach powiatu nowotarskiego.

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie dostarcza profesjonalnych i systemowych informacji o rynku pracy. Corocznie wydaje Regionalny Plan Działania na Rzecz Zatrudnienia oraz dokonuje Oceny Sytuacji na Rynku Pracy Województwa Małopolskiego.

WUP Kraków posiada informacje, które Małopolanie mogą wykorzystać, aby zwiększyć swoje kompetencje i kwalifikacje. Doradcy zawodowi Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie świadczą usługi z zakresu poradnictwa zawodowego dla dorosłych i młodzieży wchodzącej na rynek pracy.

WUP Kraków dysponuje również środkami, które można pozyskać na realizację przedsięwzięć z zakresu rozwoju zasobów ludzkich. Możliwe jest to dzięki pełnieniu w województwie małopolskim funkcji **Instytucji Wdrażającej** (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

Więcej na stronach

www.wup-krakow.pl

www.pokl.wup-krakow.pl

1. PROFIL SPOŁECZNO – GOSPODARCZY POWIATU (NA TLE WOJEWÓDZTWA)

A. Podstawowe dane na temat województwa małopolskiego

Województwo małopolskie położone jest na południowym wschodzie Polski. Jest jednym z najmniejszych regionów Polski. Pod względem powierzchni, która wynosi 15 108 km², zajmuje 12 pozycję wśród 16 województw Polski. Od zachodu graniczy z województwem śląskim, od północy ze świętokrzyskim, od wschodu z podkarpackim, a od południa z Republiką Słowacką. Przez obszar Małopolski wiodą ważne szlaki komunikacyjne ze wschodu na zachód oraz z północy na południe.

Małopolska składa się z 19 powiatów ziemskich (bocheński, brzeski, chrzanowski, dąbrowski, gorlicki, krakowski, limanowski, miechowski, myślenicki, nowosądecki, nowotarski, olkuski, oświęcimski, proszowicki, suski, tarnowski, tatrzański, wadowicki, wielicki) oraz trzech miast na prawach powiatów grodzkich (Kraków, Nowy Sącz, Tarnów).

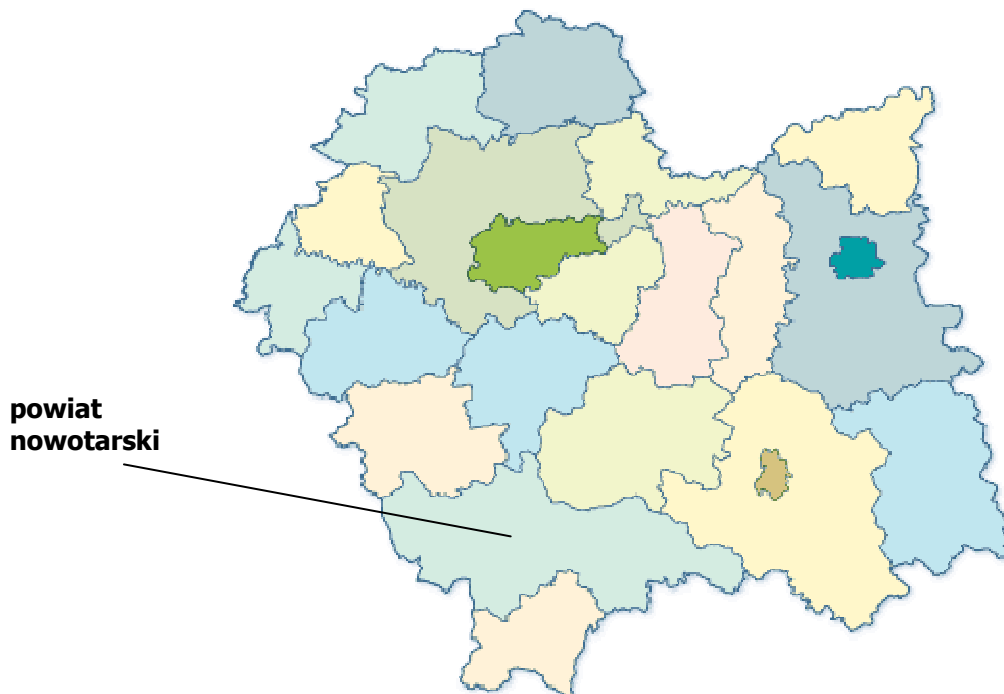
Pod względem liczby mieszkańców (3 mln 293 tys. osób)¹ województwo znajduje się na 4 miejscu w Polsce. Gęstość zaludnienia jest tu jedną z najwyższych w kraju (małopolskie – 217 osób/km², średnia krajowa – 122 osób/km²).²

¹ GUS, 2009 rok

² GUS, 2009 rok

B. Lokalizacja powiatu nowotarskiego na mapie województwa małopolskiego

Rysunek 1. Mapa województwa małopolskiego z wyszczególnieniem powiatu nowotarskiego

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

C. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny powiatu nowotarskiego

Powiat nowotarski leży na południu województwa małopolskiego, granicząc od południa z powiatem tatrzańskim, a od północy z powiatami: limanowskim, myślenickim, nowosądeckim, suskim. Powiat graniczy również ze Słowacją.

Powiat nowotarski zajmuje powierzchnię 1 474,66 km², co stanowi niecałe 10% powierzchni Małopolski. Daje mu to drugie miejsce (na 22 powiaty) wśród wszystkich powiatów w województwie małopolskim co do wielkości. Użytki rolne stanowią 55% powierzchni powiatu, natomiast użytki leśne 37%.

W skład powiatu wchodzi:

- gmina miejska: Nowy Targ
- gminy miejsko-wiejskie: Rabka-Zdrój, Szczawnica
- gminy wiejskie: Czarny Dunajec, Czorsztyn, Jabłonka, Krościenko nad Dunajcem, Lipnica Wielka, Łapsze Niżne, Nowy Targ, Ochotnica Dolna, Raba Wyżna, Spytkowice, Szaflary

Miasta znajdujące się na terenie powiatu to: Nowy Targ, Szczawnica, Rabka-Zdrój. Siedzibą powiatu jest Nowy Targ.

Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu nowotarskiego

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie

D. Cechy charakterystyczne

Teren powiatu nowotarskiego to obszar rozwinięty pod względem turystycznym, obfitujący w **walory krajobrazowo-przyrodnicze**, od wapiennych skał pienińskich, poprzez spływ Dunajcem, łagodne szczyty Gorców i ciekawą przyrodniczo Babią Górę, na rozległym Jeziorze Czorsztyńskim skończywszy. W powiecie znajdują się również liczne zabytki architektoniczne, z zespołem zamkowym w Niedzicy i ruinami zamku w Czorsztynie na czele.

Na niezwykle zróżnicowany krajobrazowo teren powiatu nowotarskiego składają się rozległa Kotlina Orawsko-Nowotarska i otaczające ją **pasma górskie**: Gorce, zachodnie stoki Beskidu Sądeckiego, Pieniny, część Magury Spiskiej i Pasma Babiej Góry. Położony jest tu w całości **Pieniński Park Narodowy** oraz częściowo **Gorczański Park Narodowy** i **Babiogórski Park Narodowy**, a także liczne rezerwy przyrody. Najśłynniejszym i jednym z najpiękniejszych przełomów rzecznych w Europie, stanowiącym atrakcję turystyczną rangi międzynarodowej, jest **Przełom Dunajca**, położony w całości w granicach

Pienińskiego Parku Narodowego. Warto zwrócić uwagę również na sztuczne **Jezioro Czorszyńskie**, które zapobiega skutkom powodzi oraz daje możliwość rozpowszechniania i rozwijania sportów wodnych.

Obecność gór, gęsta sieć szlaków turystycznych (górkich, ale też np. architektury drewnianej), zdrowe górskie powietrze i specyficzny klimat tych okolic sprzyjają uprawianiu turystyki pieszej, rowerowej czy konnej, na przykład Drogą Pienińską ze Szczawnicy do Czerwonego Klasztoru, prowadzącą wzdłuż prawego brzegu Dunajca. W zimie narciarze znajdują tutaj doskonałe warunki do uprawiania narciarstwa zarówno zjazdowego, jak i biegowego. W ostatnich latach szczególnie rozwija się również agroturystyka.

Na terenie powiatu występują naturalne **zasoby wód mineralnych**, które od ponad stu lat są podstawą rozwoju miejscowości uzdrowiskowych: Rabki i Szczawnicy, a także w mniejszym stopniu Krościenka. Ponadto gorące wody geotermalne są eksploatowane przez Zakład Geotermalny we wsi Bańska Niżna w Gminie Szaflary, gdzie wykonano pierwszą w Polsce grzewczą instalację geotermalną, na bazie której realizowany jest wielki Program Geotermalnego Ucieplnienia całego Podhala. Powstało tam również Kąpielisko Bańska Niżna, leżące na wysokości 700 m n.p.m., zasilane wodą termalną z odwiertu głębinowego na poziomie 3 040 m. Temperatura w basenach wynosi 30 – 38 °C, a ogólna ich powierzchnia – 970 m².

Szczególą atrakcją Nowego Targu są słynne na całą Polskę **nowotarskie jarmarki**, odbywające się nieprzerwanie od 1487 r., na które tłumnie przyjeżdżają turyści chcący kupić wyroby regionalne, kożuchy, a także podhalańskie sery. Obecnie jarmarki odbywają się w czwartki oraz soboty. Żywy folklor i kultura ludowa tym bardziej zachęcają turystów do odwiedzania regionu.

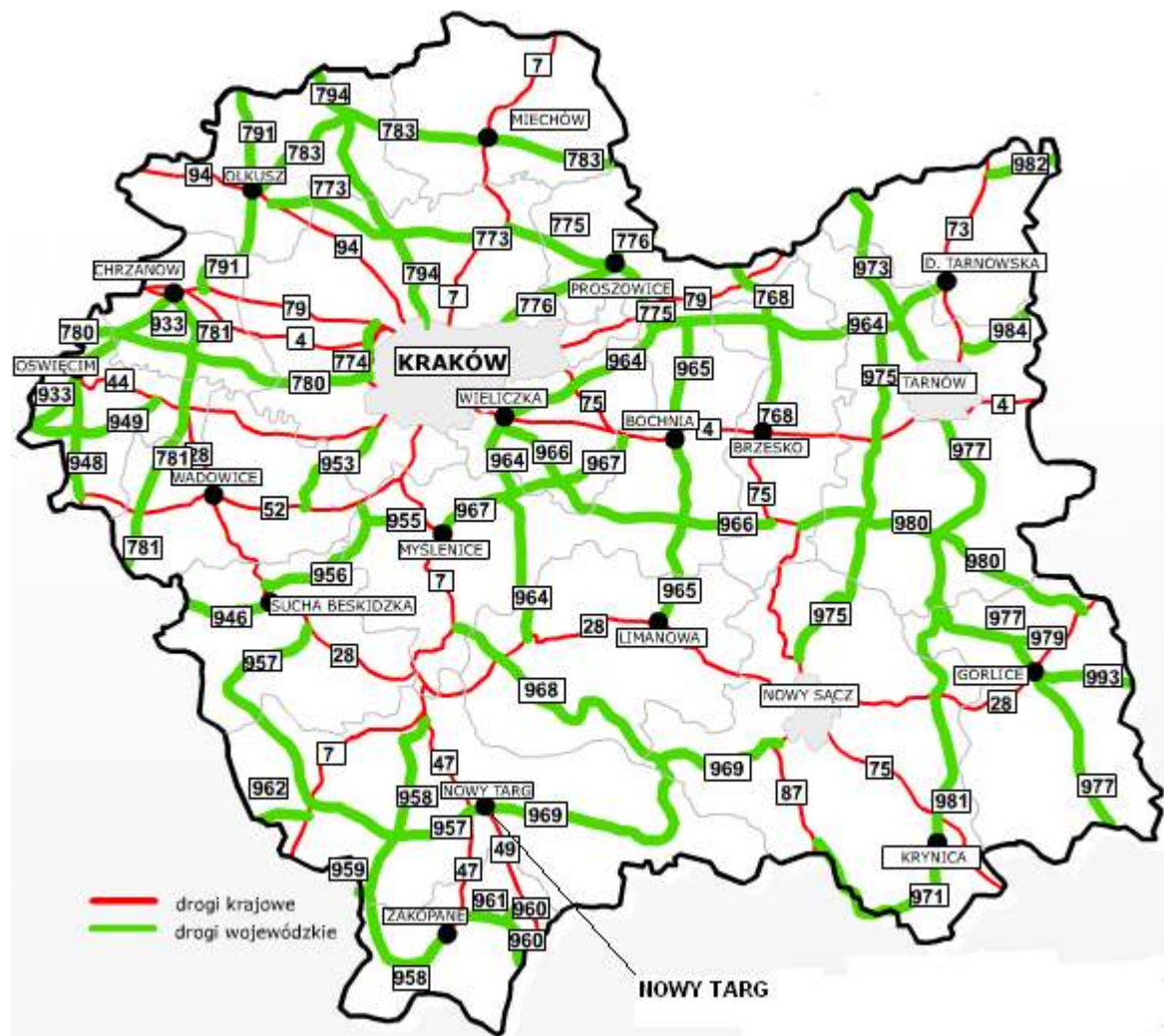
Centrum handlowym, komunikacyjnym i przemysłowym Podhala oraz południowej części Małopolski jest stolica powiatu, Nowy Targ. Stanowi on również ważny ośrodek handlu ze Słowacją. Od początku swojego istnienia miasto było związane z handlem i z rzemiosłem. W średniowieczu stanowiło jeden z ważniejszych punktów na szlaku handlowym ze Śląska na Węgry. Obecnie w Nowym Targu znajdują się liczne sklepy, supermarkety oraz centra handlowe, w tym wiele krajowych oraz zagranicznych sieci, m.in. Alma, E.Leclerc, Castorama, Carrefour, Jysk. Swoje siedziby ma tu wiele firm usługowych, działających głównie na południu Małopolski. Jednym z ważniejszych sektorów gospodarki jest tutaj przemysł, a w szczególności przemysł skórzany. W czasach PRL w Nowym Targu działały Nowotarskie Zakłady Przemysłu Skórzanego "Podhale", które zatrudniały około 10 tysięcy osób. Obecnie w byłych zakładach NZPS swoje fabryki mają duże firmy obuwnicze – **Wojas** (zatrudniająca około 600 osób) i **Demar** (zatrudniająca około 300 osób), oraz wiele mniejszych firm. W stolicy powiatu znajduje się także wiele zakładów kuśnierskich, produkujących słynne kożuchy i inne wyroby ze skóry. Kolejnym dużym pracodawcą w regionie jest firma Kegel- Błażusiak, producent odzieży ochronnej i roboczej, zatrudniająca około 500 osób na terenie powiatu. Warto zaznaczyć również, że w regionie działają również inne firmy z udziałem kapitału zagranicznego, na przykład Gaspol. W powiecie swoją obecność zaznaczają też inwestorzy zagraniczni biorący udział w reprivatyzacji Przedsiębiorstwa „Uzdrowisko Szczawnica”.

E. Infrastruktura drogowa

Przez obszar powiatu nowotarskiego przebiega droga międzynarodowa E 77 Gdańsk – Chyżne, prócz tego zlokalizowane są trzy ważne drogowe przejścia graniczne ze Słowacją: Winczarówka – Bobrov (Gmina Lipnica Wielka); Chochołów – Sucha Hora (Gmina Czarny Dunajec) i Niedzica – Lysa n/Dunajcem (Gmina Łapsze Niżne).

Przez stolicę powiatu przechodzi droga krajowa nr 47, łącząca Kraków z Zakopanem, będąca częścią „Zakopianki”. W Nowym Targu zaczyna się droga krajowa nr 49 prowadząca do przejścia granicznego ze Słowacją w Jurgowie. W czerwcu 2010 roku ruszyła budowa wschodniej obwodnicy miasta, mającą odciążać ruch w jego centrum.

Rysunek 3. Drogi krajowe i wojewódzkie w Małopolsce

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, <http://www.zdw.krakow.pl/index.php/drogi/mapy>, 2010

Drogi wojewódzkie:

- **957** Białka – Jabłonka – Nowy Targ
- **969** Nowy Targ – Krościenko nad Dunajcem – Stary Sącz

Drogi krajowe:

- **47** Chabówka – Nowy Targ – Zakopane
- **49** Nowy Targ – Białka Tatrzańska – Jurgów
- **7** Gdańsk – Kraków – Rabka - Chyżne

Pomimo dobrej gęstości sieci dróg, ich przepustowość na kilku odcinkach jest niewystarczająca, co wpływa na ograniczenie dostępności niektórych obszarów. Największe niedobory przepustowości występują w rejonie Rdzawki i Klikuszowej.

Najbliższe porty lotnicze:

- Port lotniczy **Kraków-Balice** – odległość około 90 km od stolicy powiatu

Ponadto planowana jest także rozbudowa obecnego lotniska Aeroklubu Nowy Targ dla potrzeb ruchu pasażerskiego z zachowaniem sportowego charakteru lotniska.

Linie kolejowe:

- Kraków Główny – Sucha Beskidzka – Chabówka – Nowy Targ – Zakopane

2. WNIOSKI I PROPOZYCJE ODNOŚNIE KIERUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO (NAPŁYWU INWESTYCJI) W KONTEKŚCIE CHARAKTERYSTYKI LOKALNEGO RYNKU PRACY

WNIOSKI:

Cechy charakterystyczne zasobów ludzkich regionu nowotarskiego:

- jeden z mniej zaludnionych powiatów ziemskich województwa – **125 os/km²**
- średni poziom współczynnika feminizacji – **105** kobiet na 100 mężczyzn;
- piąte miejsce w województwie pod względem liczby osób w wieku produkcyjnym – **62,1%** ludności powiatu;
- wskaźnik obciążenia ekonomicznego – **60, 8**;
- jeden z najliczniejszych powiatów województwa - **184 804** mieszkańców;
- dodatni przyrost naturalny;
- przewaga mieszkańców wsi (stanowią oni 70,3% ludności);
- młode społeczeństwo, najliczniejsze w powiecie są grupy wiekowe pomiędzy **25 a 29 rokiem życia**;
- niski poziom wykształcenia – najliczniejsze grupy osób z wykształceniem podstawowym ukończonym oraz zasadniczym zawodowym;
- średnie miesięczne wynagrodzenie brutto - 2 336 zł (kwota ta stanowi 73,9% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce i jest jedną z najniższych w województwie);
- dwa sektory zatrudniające największą liczbę osób – rolnictwo (**42,9%**) oraz usługi (**39,5%**), w tym usługi nierynkowe (**20,2%**) oraz rynkowe (**19,3%**);
- struktura zatrudnienia odzwierciedlająca rolniczo – turystyczny charakter regionu;
- stopa bezrobocia niewiele wyższa niż w województwie – **11,2%**;
- wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w tym większość bez lub z niewielkim stażem pracy;
- wśród bezrobotnych największe grupy osób o kwalifikacjach związanych z usługami, przemysłem odzieżowym oraz obuwniczym;
- wskaźnik przedsiębiorczości – **72,6**;
- współczynnik aktywności zawodowej – **35,95%**.

PROPOZYCJE:

- poprawa sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i lokalnych, np. budowa drogi szybkiego ruchu z Krakowem;
- poprawa sieci połączeń kolejowych, zwłaszcza utworzenie nowej linii kolejowej ekspresowej Kraków – Zakopane;

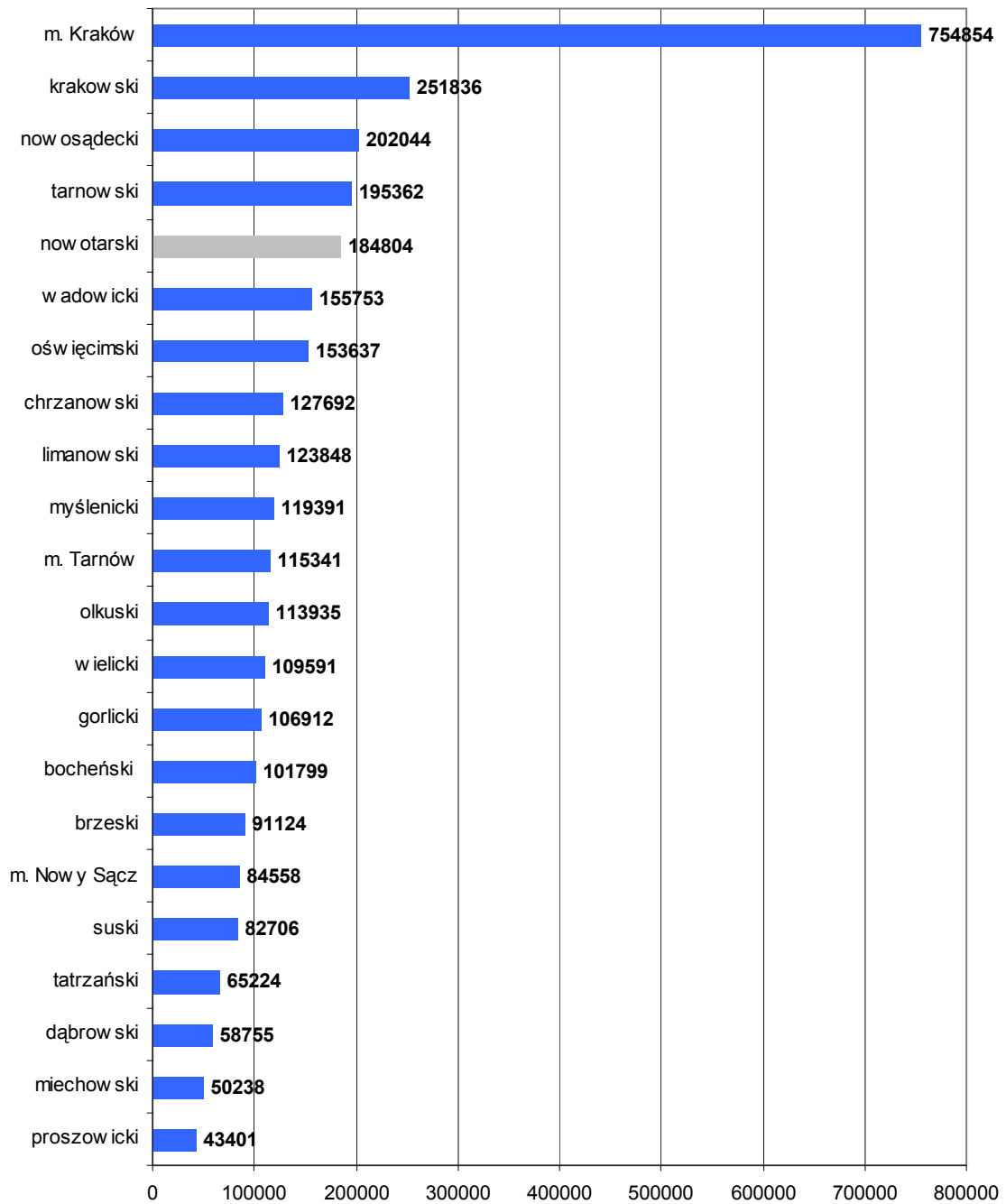

- budowa lotniska do przelotów pasażerskich o zasięgu krajowym;
- budowa nowych przekaźników telefonii komórkowej i bezprzewodowego Internetu;
- wyznaczenie i przygotowanie gruntów pod inwestycje;
- stworzenie profesjonalnej informacji dla inwestorów i udoskonalenie punktu obsługi inwestora w Nowym Targu;
- tworzenie ułatwień i atrakcyjnych ofert dla inwestorów, np. wprowadzenie ulg podatkowych;
- wyznaczenie stref ekonomicznych;
- ogólnopolska promocja powiatu i jego oferty turystycznej oraz kulturalnej, a także produktów regionalnych;
- utworzenie profesjonalnej informacji turystycznej;
- wyznaczenie tras i szlaków rowerowych;
- rozwój oferty uzdrowisk;
- poprawa istniejącego zaplecza sportowo-rekreacyjnego np. stworzenie krytego basenu, kręgielni, parku rozrywki dla dzieci, lodowisk, basenów, kortów tenisowych, wyciągów narciarskich;
- poszukiwanie nowych lokalizacji ciepłych źródeł;
- rozbudowa atrakcyjnej bazy noclegowej i gastronomicznej;
- stworzenie wioski tematycznej – góralskiego „żywego skansenu”;
- budowa wyciągów krzeselkowych na szczyty górskie, np. kolejki gondolowej na Turbacz;
- rozwój klubów sportowych m.in. hokejowych;
- wskazanie lokalnych grup zawodowych zainteresowanych zmianą kwalifikacji zawodowych;
- dostosowanie kierunków kształcenia w lokalnych placówkach edukacyjnych do potrzeb rynku;
- podjęcie działań promujących możliwości kształcenia na terenie powiatu;
- podjęcie działań mających na celu poprawę znajomości języków obcych wśród mieszkańców poprzez rozwój bazy placówek dydaktycznych;
- rozwój kół zainteresowań przy szkołach, stworzenie oferty kursów również dla rodzin uczniów np. kursów komputerowych dla osób starszych;
- stworzenie kalendarza imprez na sezon wakacyjny i zimowy z uwzględnieniem możliwości promocji folkloru regionu, np. warsztaty ginących zawodów;
- rozwój bazy kulturalnej, poszerzenie dostępnego repertuaru w placówkach kulturalnych;
- bliższa współpraca Narodowych Parków z władzami lokalnymi, intensyfikacja działań powiązanych z ochroną środowiska;
- egzekwowanie przepisów dotyczących ochrony środowiska;
- wprowadzenie w szkołach edukacji ekologicznej i promocji ochrony środowiska;
- wprowadzenie systemu segregacji odpadów komunalnych;
- wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii;
- współpraca z władzami lokalnymi z obszaru Republiki Słowackiej w zakresie realizacji projektów transgranicznych oraz wspólnej promocji regionów i ich folkloru.

3. ZASOBY LUDZKIE W POWIECIE NOWOTARSKIM

A. Informacje demograficzne ogólne

Wykres 1. Ludność województwa małopolskiego według powiatów w 2009 roku

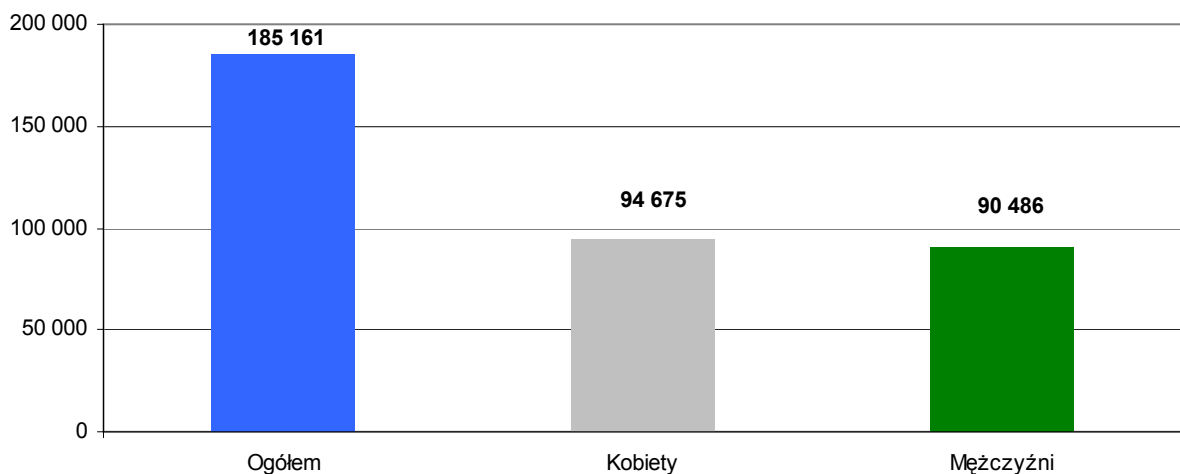
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2009

Powiat nowotarski zamieszkiwany jest przez ponad 185 tysięcy osób, z czego ponad 33 tysiące zamieszkuje w stolicy powiatu, Nowym Targu. Ludność powiatu stanowi około 4,7% ludności całego województwa. Znajduje się na 14. miejscu wśród 19 powiatów ziemskich Małopolski pod względem gęstości zaludnienia, które wynosi w powiecie nowotarskim 125 os/ km². Dla porównania najwyższa średnia gęstość zaludnienia przypada na powiat oświęcimski (378 os/ km²), najniższa – na powiat miechowski (74 os/km²), w Małopolsce wskaźnik ten wynosi 214 os/km², a w kraju 124 os/km².

W powiecie nowotarskim na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet. Jest to poziom współczynnika feminizacji zbliżony do przeciętnego dla Polski i dla województwa małopolskiego.

Wykres 2. Ludność powiatu nowotarskiego według płci w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

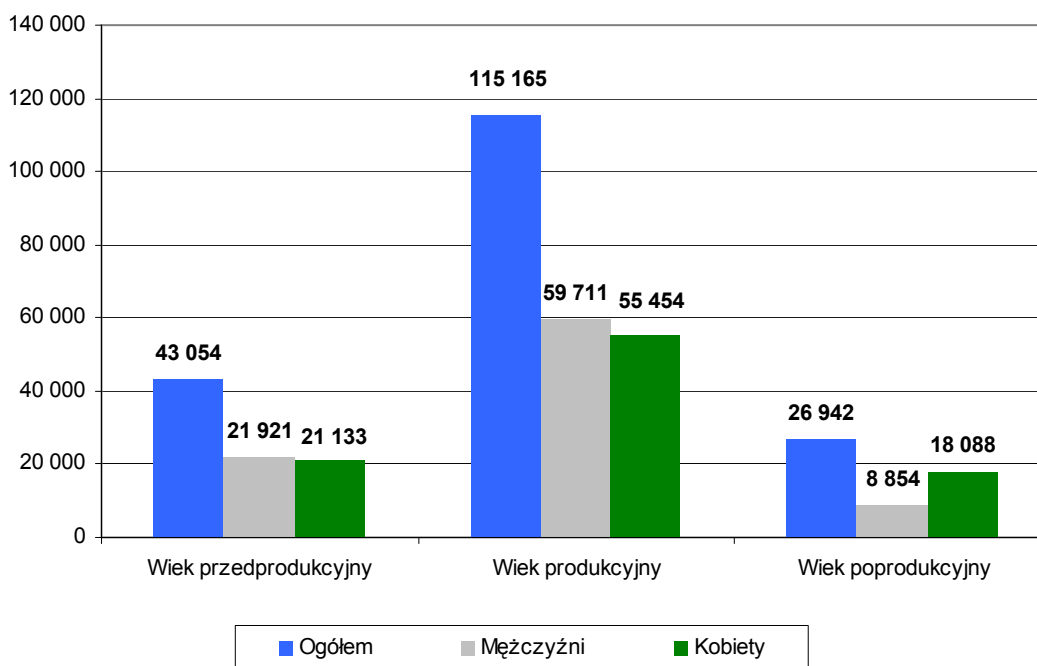
Ludność powiatu nowotarskiego jest stosunkowo młoda jak na warunki polskie. Najliczniejszą grupą wiekową jest grupa osób między 25 a 29 rokiem życia (15 879 osób). Kolejne co do liczności są młodsze grupy wiekowe, 20 – 24 lata (15 291 osób) oraz 15 – 19 lat (15 013 osób). Średnia wieku dla powiatu nowotarskiego wynosi ponad 36 lat, mediana natomiast ponad 34 lata, są to więc wyniki nieco niższe niż dla całego kraju. Stosunkowo niewielka ilość osób znajduje się w najmłodszej grupie wiekowej, od 0 do 4 lat (10 703 osoby, niecałe 6%). Mężczyzn nieco więcej niż kobiet jest w grupach najmłodszych, do 19 lat, później proporcje te się wyrównują, natomiast w grupach od 40 lat wzwyż to kobiety dominują liczebnie. W najstarszym przedziale wiekowym, powyżej 85 lat, kobiety stanowią ponad 72% grupy.

Jak wynika z poniższego wykresu, osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 23,3% ludności powiatu, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym (a więc mężczyźni powyżej 65 i kobiety powyżej 60 roku życia) to 14,6% mieszkańców. Dla przykładu udział osób w wieku poprodukcyjnym w Małopolsce wynosi 16,3%, podczas gdy w Polsce 16,5%. W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym liczebnie

przeważają mężczyźni, sytuacja ta zmienia się natomiast w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, w której kobiety stanowią 67%.

Wskaźnik obciążenia ekonomicznego dla powiatu nowotarskiego, a więc liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, w 2009 roku wynosił 60,8. Wartość ta jest wyższa niż wskaźnik dla całego województwa, który wynosi on 57,1. Jest on związany między innymi z kwestiami pokrycia składkami emerytalnymi osób w wieku produkcyjnym świadczeń emerytalnych osób w wieku poprodukcyjnym, prognozami podaży siły roboczej na rynku pracy w przyszłości oraz prognozami popytu na usługi w zakresie opieki zdrowia. Wskaźnik ten dla powiatu nowotarskiego charakteryzuje trend malejący (od 64,0 w 2006 roku, 62,8 w 2007, 61,8 w 2008 do 60,8 w 2009 roku), będący wynikiem sukcesywnego powiększania się liczby osób w wieku produkcyjnym. Równocześnie obserwuje się spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym, związany z niską liczbą urodzeń. Systematycznie wzrasta też liczba osób po 65 roku życia (60 roku życia w przypadku kobiet), co można tłumaczyć wydłużaniem się średniej długości życia. Ogólnie jednak wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym przewyższa wzrost ilości mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym, co przesądza o korzystnej, spadkowej tendencji wskaźnika obciążenia ekonomicznego w powiecie nowotarskim w ostatnich latach.

Wykres 3. Struktura wiekowa ludności powiatu nowotarskiego według płci w 2008 roku

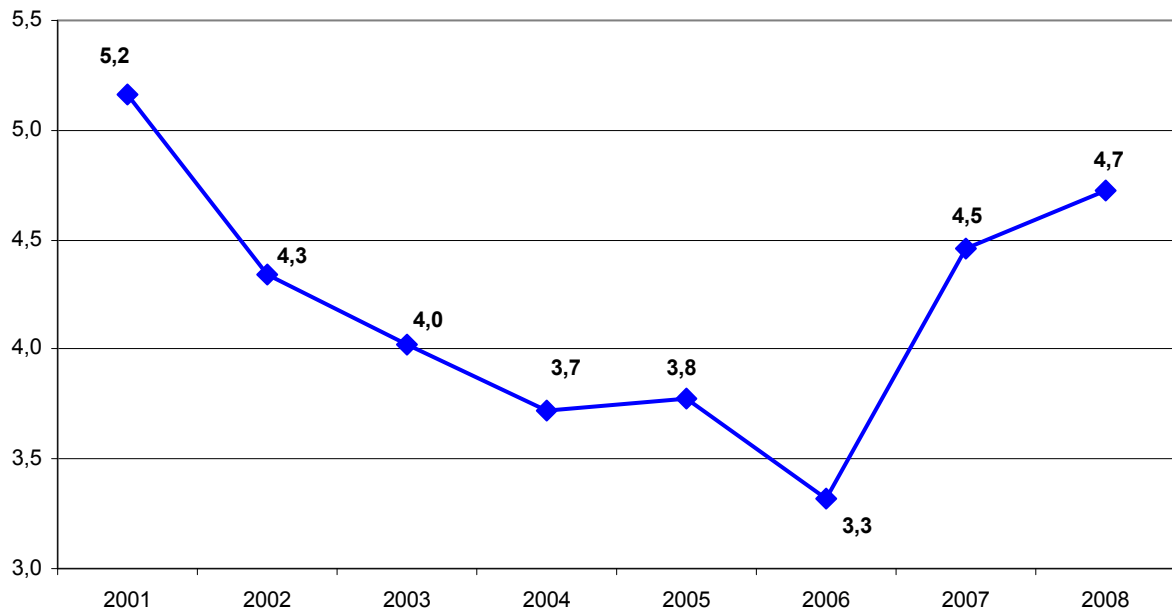

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Na przestrzeni ostatnich kilku lat powiat nowotarski charakteryzował się stałym wzrostem liczby

mieszkańców (od 178 408 mieszkańców w 2001 roku, 181 587 w 2005 roku, do 185 161 w 2009 roku). Spowodowane to było zwiększeniem przyrostu naturalnego w tym okresie, co obrazuje poniższy wykres. Poziom tego wskaźnika spadał od 2001 roku, znaczący jego wzrost zaobserwowano od 2006 do 2008 roku. Wartość ta pozostawała na poziomie wyższym niż przyrost naturalny dla województwa małopolskiego, który w 2008 roku wynosił 2,2. Wskaźnik przyrostu naturalnego dla powiatu nowotarskiego jest też znacznie bardziej korzystny niż wartość ta dla całego kraju, wynosząca w 2008 roku 0,9.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w latach 2001 - 2008

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2001 - 2008

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności są migracje, zarówno na pobyt stały, jak i czasowy. Głównymi przyczynami stałych migracji są sprawy rodzinne (m.in. zawieranie małżeństw) oraz chęć poprawy warunków mieszkaniowych, zaś czasowych zmiana pracy lub nauka. Dynamikę procesów migracyjnych w powiecie nowotarskim przedstawiają tabele 1 i 2.

Tabela 1. Migracje wewnętrzne ludności powiatu nowotarskiego na pobyt czasowy w 2008 roku

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt czasowy w 2008 r.			
Zameldowani na pobyt czasowy	Czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania	ogółem	Saldo na 1000 ludności
2413	2892	-479	-2,6

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Tabela 2. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności powiatu nowotarskiego na pobyt stały w 2008 roku

Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2008 r.			
Napływ ogółem	Odływ ogółem	ogółem	Saldo migracji na 1000 ludności
1451	1258	193	1,0

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Powiat nowotarski charakteryzuje się dodatnim saldem **migracji stałej** dla migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności, które w roku 2008 utrzymywało się na poziomie **1,0** na 1000 mieszkańców. Oznacza to nieznaczną przewagę napływu ludności w 2008 roku do tego regionu. Jest to tendencja pozytywna, w pewnym sensie wskazująca na znaczną atrakcyjność zamieszkiwania na tym terenie. Napływ ludności do powiatu nowotarskiego na pobyt stały może wiązać się z walorami przyrodniczymi i czystością ekologiczną Podhala, stosunkowo niskimi cenami nieruchomości, a także zjawiskiem powrotu Polaków, którzy w przeszłości wyjechali w poszukiwaniu pracy za granicę, w związku z poprawą lokalnego rynku pracy. Jest to sytuacja korzystna z punktu widzenia lokalnych samorządów, gdyż wiąże się z zasileniem lokalnej społeczności nowymi mieszkańcami, którzy swoimi dochodami pośrednio mogliby wzmocnić budżety samorządowe i lokalne firmy handlowo-usługowe. Wyjazdy za granicę w celu podjęcia pracy na Podhalu mają przeszło 150-letnią tradycję. Powodowane były głównie chęcią polepszenia standardu życia – często wyjeżdżały osoby dobrze wykształcone, w wieku produkcyjnym, nie widzące dla siebie perspektyw rozwoju jednak, jak już wspomniano, w ostatnim czasie zauważalny jest trend powrotów.

W przypadku migracji wewnętrznych na **pobyt czasowy**, powiat nowotarski charakteryzuje się ujemnym saldem migrujących mieszkańców na 1000 ludności, wynoszącym **-2,6** w roku 2008. Przyczyn tego faktu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

można upatrywać w czasowym odpływie młodych ludzi na studia do stosunkowo bliskich ośrodków akademickich – Krakowa, również Katowic, a także podejmowaniem pracy poza granicami powiatu.

W regionie obecne są również mniejszości narodowe Romów i Łemków. Romowie zamieszkują głównie miejscowości Czarny Dunajec, Ochotnicę, Korśnicę, zaś Łemkowie Jaworki i Szczawnicę.

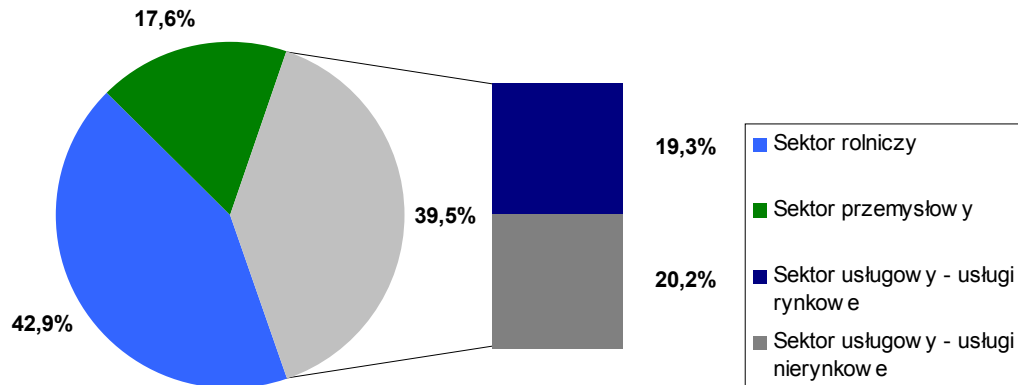
Wojewódzki
Urząd
Pracy
w Krakowie

mARR
Małopolska Agencja
Rozwoju Regionalnego SA

B. Rynek pracy

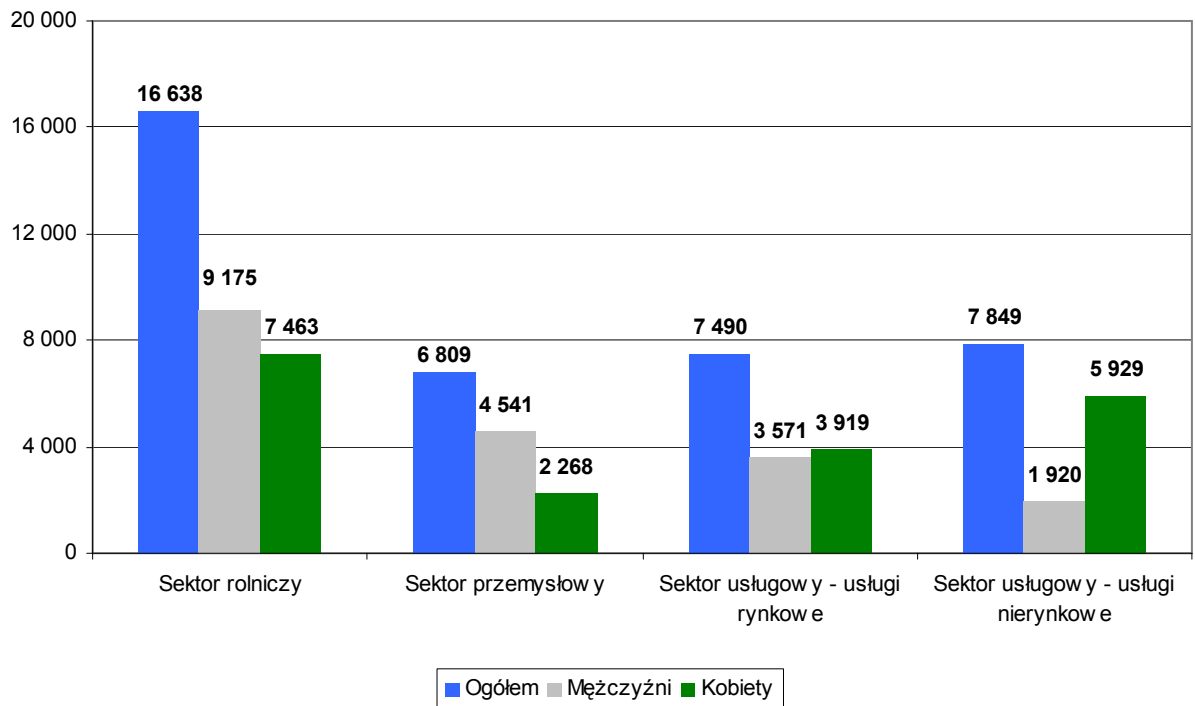
Wykres 5. Pracujący w powiecie nowotarskim według sektorów ekonomicznych w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Struktura pracujących według sektorów działalności na przestrzeni ostatnich lat praktycznie nie uległa zmianie. W powiecie nowotarskim najwięcej osób (16 638 osób, 42,9%) pracuje w **sektorze rolniczym**. Grępuje on następujące sekcje: „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo” oraz „Rybacktwo”. Proporcja pracujących kobiet w stosunku do mężczyzn w sektorze rolniczym jest stosunkowo wyrównana (45% do 55%). Niewiele mniej osób niż w sektorze rolniczym zatrudnionych jest w **sektorze usługowym** (39,5%, czyli 15 339 osób). **Sektor usług nierynkowych**, obejmujący takie sekcje jak „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne”, „Edukacja” oraz „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, zatrudnia 20,2% wszystkich pracujących, licząc 7 849 osób. Charakterystycznym dla tego sektora jest fakt, iż w większej mierze pracownikami usług nierynkowych są kobiety – stanowią one aż 76% pracowników tam zatrudnionych. Następujące grupy: „Handel i naprawy”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości i firm”, „Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała”, zalicza się do **sektora usług rynkowych**, w którym odnotowano zatrudnienie 7 490 osób, co daje 19,3% wszystkich pracujących w powiecie nowotarskim. W **sektorze przemysłowym**, w skład którego wchodzi sekcje „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę” oraz „Budownictwo”, zatrudnienie znajduje najmniej odsetek mieszkańców powiatu nowotarskiego, niecałe 17,6% (6 809 osób). W sektorze tym 67% zatrudnionych osób stanowią mężczyźni.

Wykres 6. Ilość zatrudnionych w poszczególnych sektorach według płci w 2008 roku

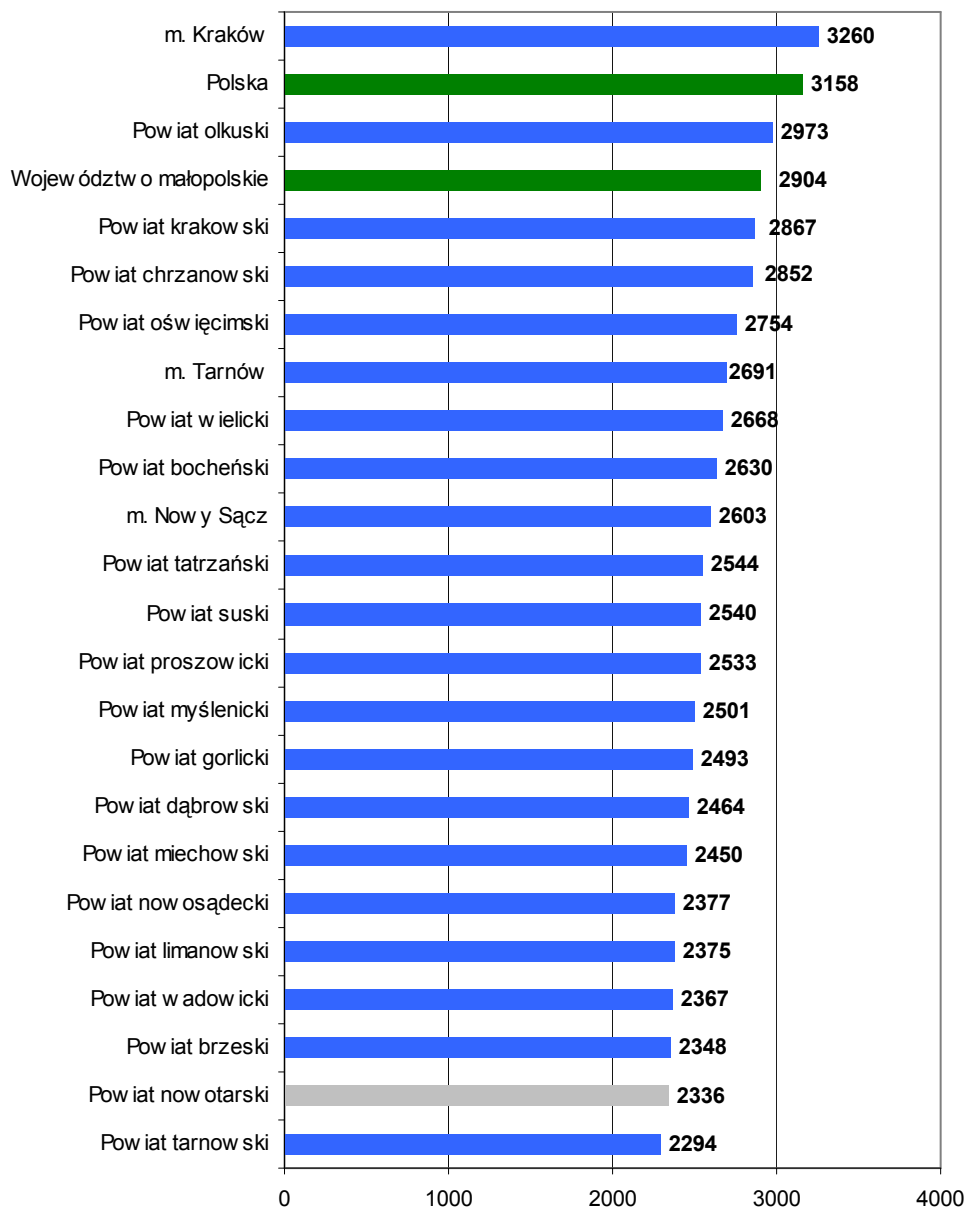
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie nowotarskim należy do najniższych w województwie. Ze średnimi miesięcznymi zarobkami równymi 2 336 zł, mieszkańcy powiatu znajdują się na przedostatnim miejscu wśród wszystkich powiatów województwa. Ich płace są niższe o 822 zł od średniej krajowej i o 568 zł niższe niż średnie wynagrodzenie w Małopolsce, a przewyższają jedynie średnie miesięczne wynagrodzenie w powiecie tarnowskim.

W porównaniu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w poszczególnych sektorach w powiecie nowotarskim do przeciętnych wynagrodzeń w województwie małopolskim, okazuje się, że mieszkańcy powiatu otrzymują wynagrodzenia niższe od średniej wojewódzkiej w każdym sektorze. Wyjątkiem jest jedynie sektor „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo”, gdzie zarobki na terenie powiatu o 1 248 zł przewyższają średnie płace w tym sektorze w województwie. Różnica na niekorzyść mieszkańców powiatu najbardziej widoczna jest w sektorze „Przemysł i budownictwo”, gdzie zarobki osób zatrudnionych w powiecie nowotarskim są o 1 059 zł niższe niż średnie wynagrodzenie w tym sektorze w województwie. Natomiast średnie zarobki w powiecie najbardziej zbliżają się do przeciętnych wynagrodzeń w województwie dla pracowników zatrudnionych w sektorze publicznym (różnica 248 zł) i usług nierynkowych (209 zł)³.

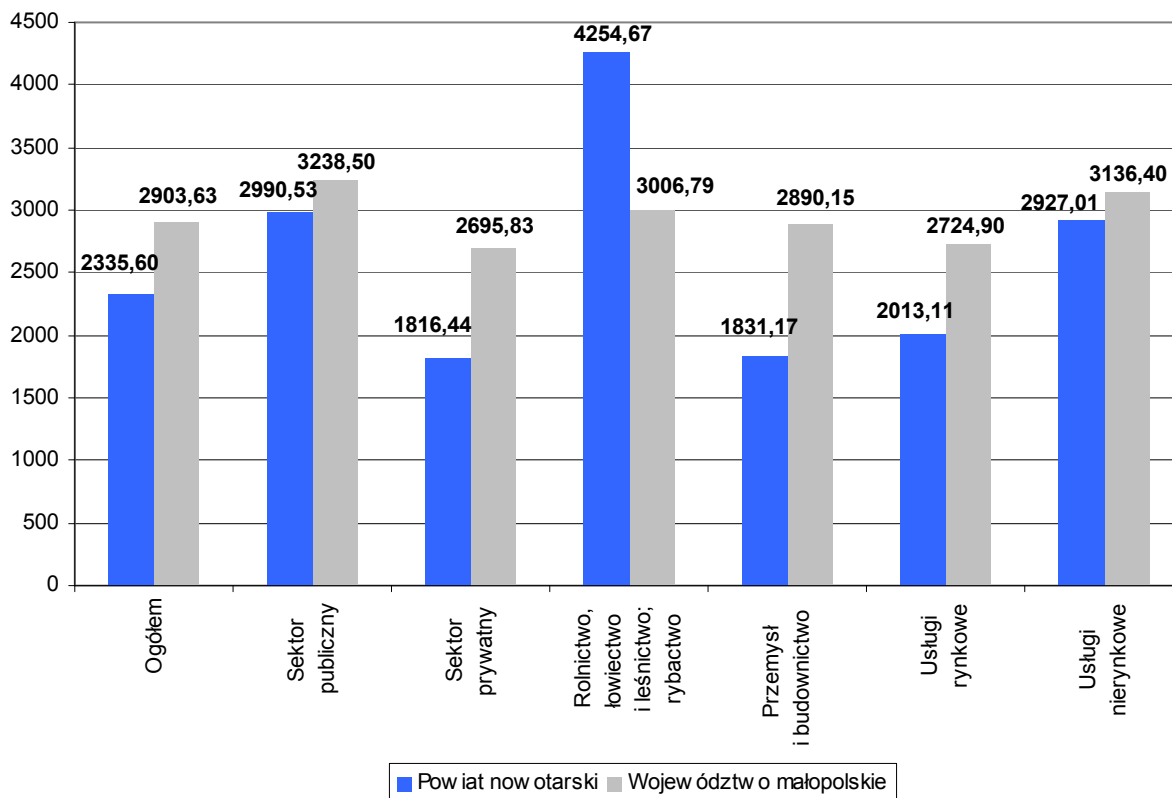
³ Powyższe wartości nie obejmują danych dla podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie [zł brutto] na koniec 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

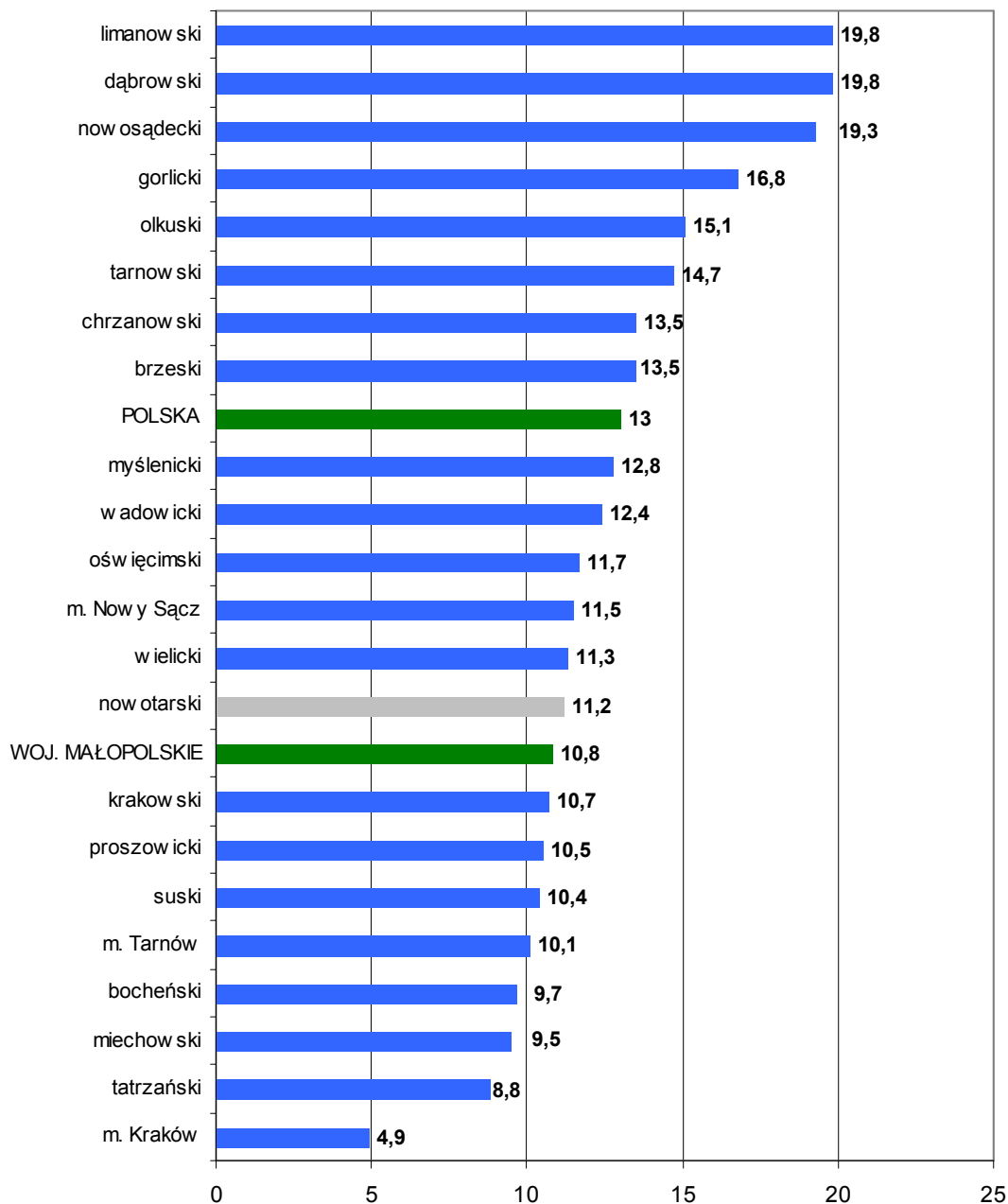
Wykres 8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie według sektorów w powiecie nowotarskim [zł brutto] w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie, 2008

Powiat nowotarski znajduje się na 14. miejscu wśród powiatów województwa małopolskiego pod względem wysokości stopy bezrobocia. Stopa ta na koniec lutego 2010 roku wynosiła 11,2%, co oznacza poziom bezrobocia o 1,8 punktu procentowego niższy niż wskaźnik ten dla całego kraju, ale o 0,4% wyższy niż średni poziom bezrobocia w województwie małopolskim. Niższe bezrobocie w powiecie niż w kraju związane jest między innymi z podejmowaniem przez mieszkańców regionu pracy zarobkowej za granicą.

Wykres 9. Ranking powiatów województwa małopolskiego według stop bezrobocia - stan na luty 2010 [w %]

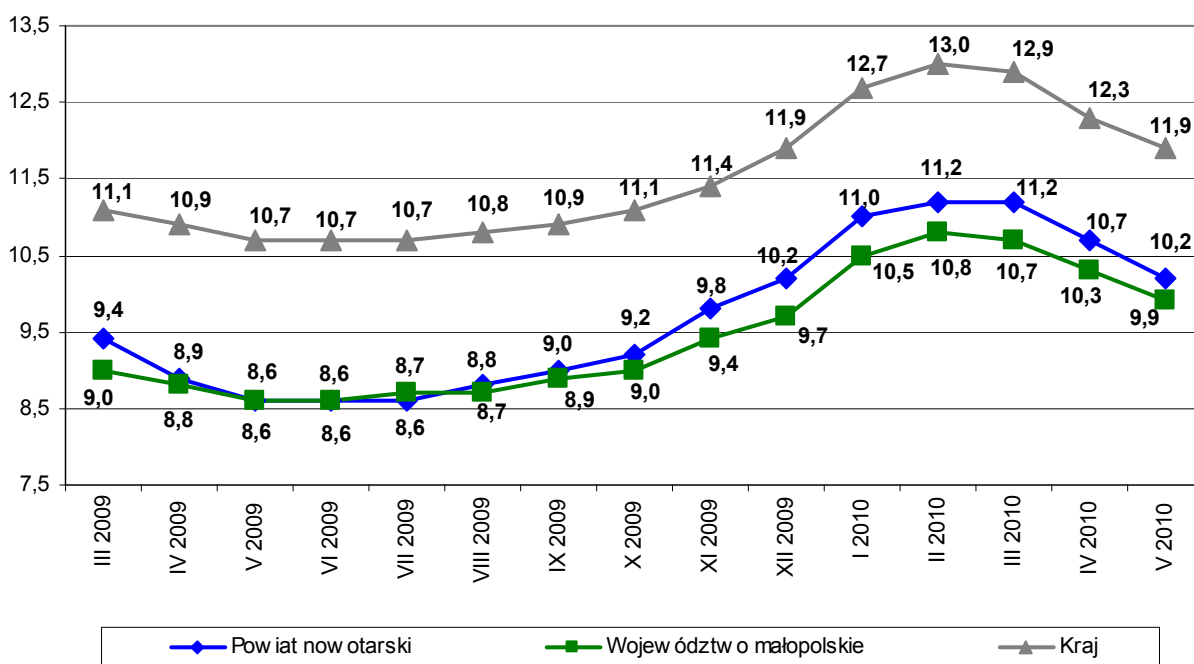

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2010

Analizując poniższy wykres, zauważamy podobne trendy w kształtowaniu się stopy bezrobocia na przestrzeni roku w powiecie, w województwie i w kraju. Wskaźnik ten zarówno w powiecie nowotarskim, jak i w Małopolsce, wzrósł z początkiem nowego roku. Porównując miesiąc luty 2010 z grudniem 2009 zanotowano wzrost o 1,0% w powiecie nowotarskim oraz 1,1% w Małopolsce. Można to tłumaczyć typowym dla przełomu roku wahaniem sytuacji na rynku pracy. Do ewidencji urzędu wracały osoby pracujące w charakterze pracowników sezonowych, nie przedłużono umów, ponadto przyczyną może być fakt, iż wiele

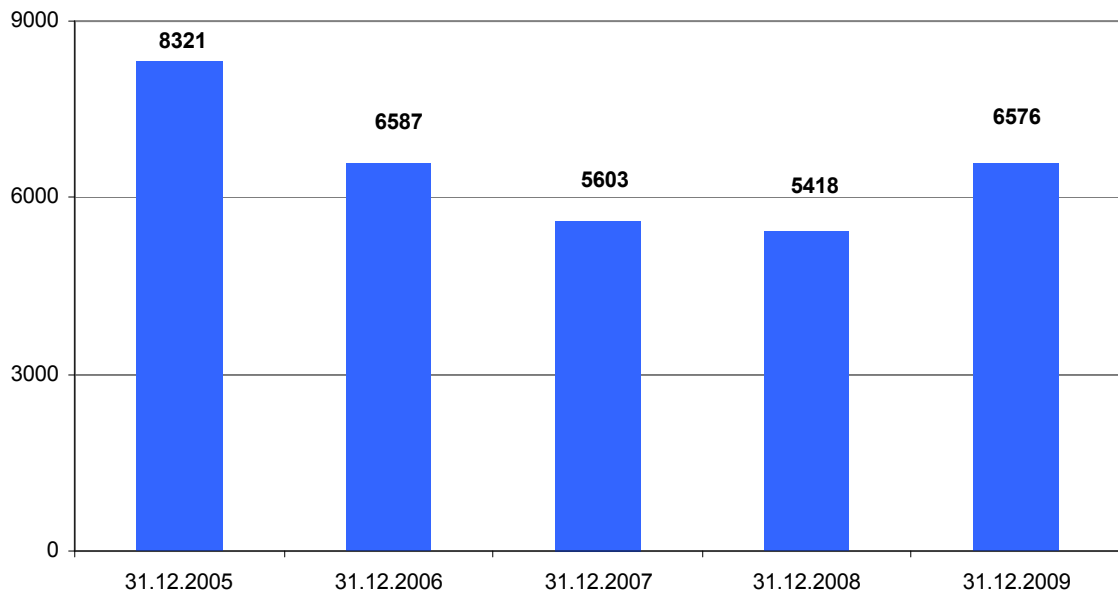
osób pozostawiło kwestię zarejestrowania się jako bezrobotny na 2010 rok, gdyż nowe przepisy umożliwiają prawo do zasiłku wypłacanego przez cały rok, a nie jak to miało miejsce wcześniej - tylko przez sześć miesięcy. Od lutego natomiast zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa zarówno na terenie powiatu, województwa, jak i całego kraju, typowa dla sezonu wiosennego. Bezrobocie w powiecie ma charakter wyjątkowo cykliczny ze względu na sezonowość prac w turystyce oraz budownictwie, które wielu osobom dają możliwość podjęcia pracy. W związku z tym, gdy sezon się kończy, liczba bezrobotnych wzrasta.

Wykres 10. Stopa bezrobocia w powiecie nowotarskim, województwie małopolskim i w Polsce w okresie III 2009 - V 2010 [w %]

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009 - 2010

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec roku w latach 2005 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2005 – 2009

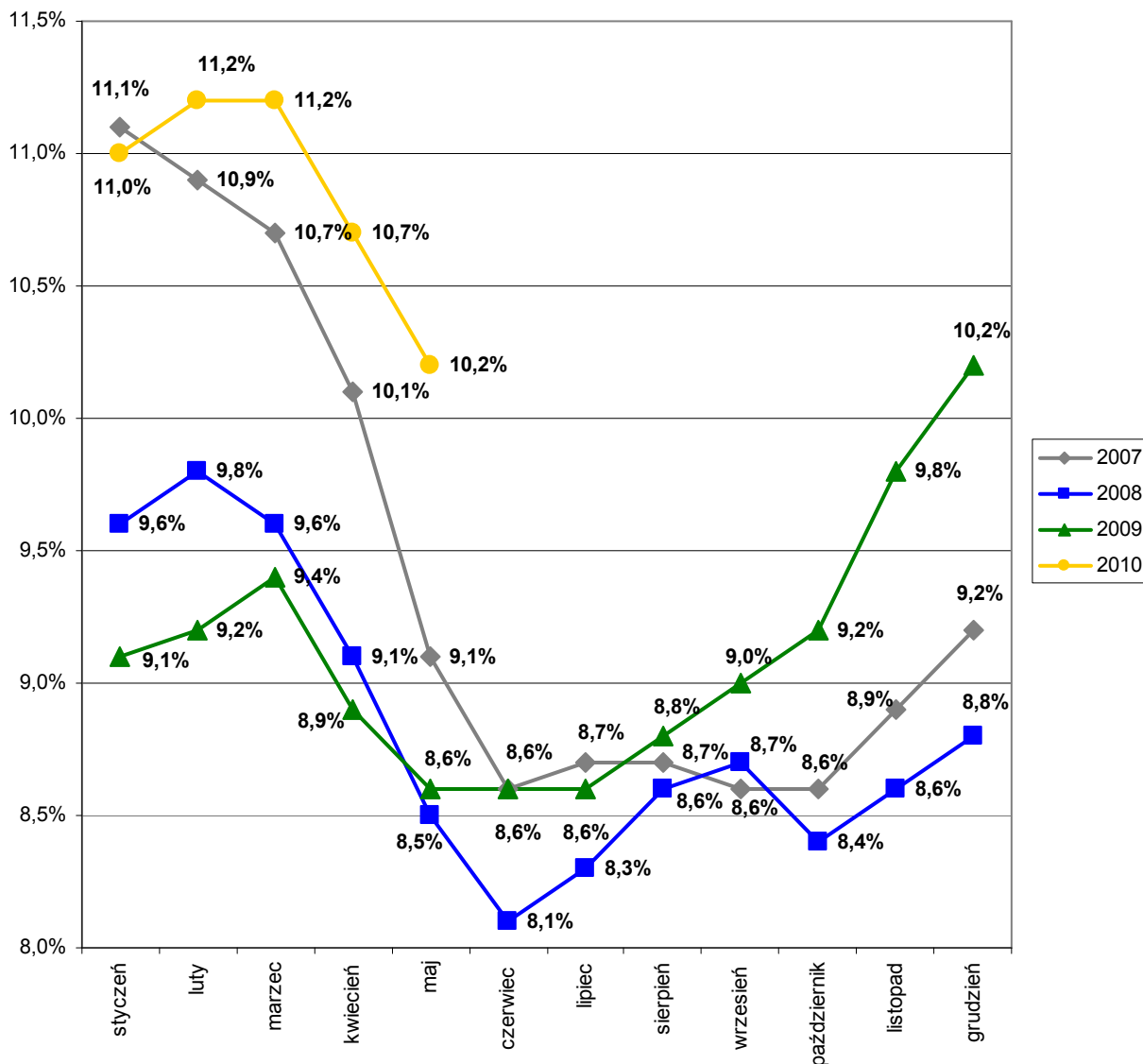
Tendencje spadkowe w poziomie bezrobocia oraz poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy obserwowano na terenie powiatu nowotarskiego od 2001 roku. Liczba bezrobotnych była każdorazowo niższa od notowanej w roku poprzednim aż do roku 2008. Dopiero w 2009 roku zanotowano znaczny wzrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych w PUP na koniec roku. Na koniec grudnia 2009 roku zarejestrowanych pozostawało 6 576 osób, co oznacza, że w ciągu roku populacja osób bezrobotnych zwiększyła się o 1 158 osób.

Jak można zauważyć na poniższym wykresie, tendencja kształtowania się liczby bezrobotnych od marca 2010 roku ponownie przybrała charakter spadkowy. Zjawisko takie występuje co roku, prawdopodobnie ma to związek z sezonem na prace w rolnictwie, ogrodnictwie czy turystyce i odzwierciedla rolniczo-turystyczny charakter powiatu.

Wzrost bezrobotnych w ciągu 2009 roku, spowodowany był przede wszystkim:

- Czynniki sezonowymi (rejestrowały się osoby po zakończeniu prac sezonowych);
- Ponowną rejestracją osób, które zakończyły różne programy aktywizujące, a nie zostały przyjęte do pracy;
- Zmniejszeniem tempa powstawania nowych miejsc pracy, co związane było z kryzysem gospodarczym;
- Zwolnienia grupowe – firma Kegel-Błażusiak, producent odzieży roboczej, zwolniła 40 osób.

Wykres 12. Stopa bezrobocia dla powiatu nowotarskiego w okresie I 2007 - V 2010

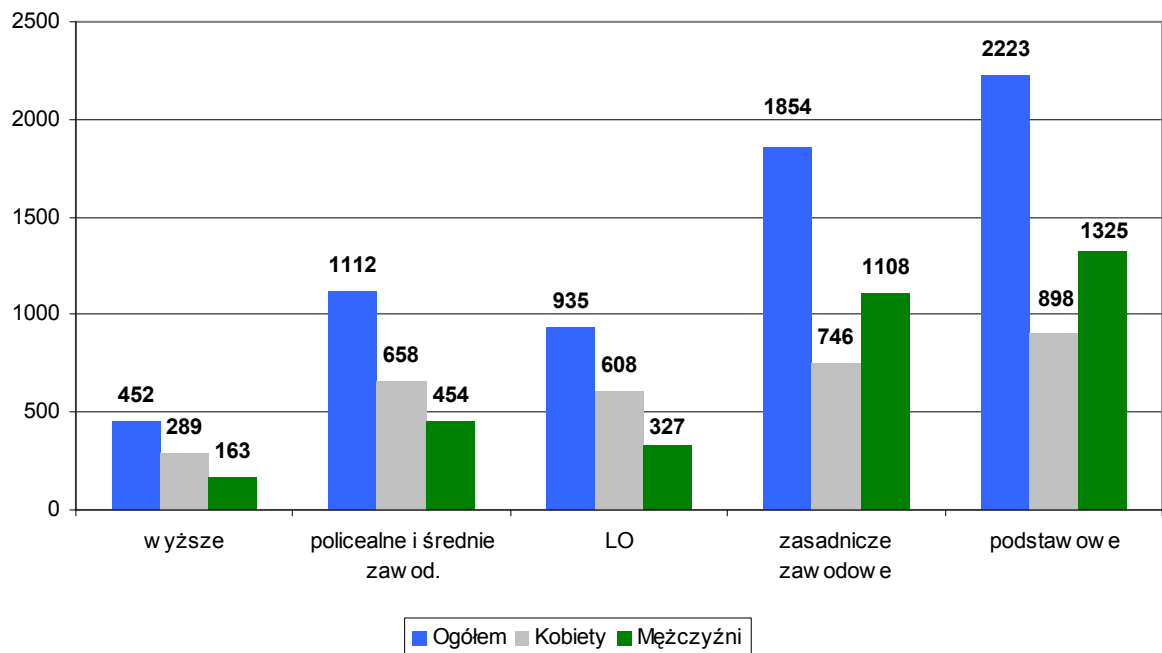
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2007 - 2010

Struktura osób bezrobotnych opisywana może być za pomocą różnych czynników. W poniższej analizie opracowano dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu według stanu na koniec 2009 roku, wykorzystując takie wskaźniki, jak poziom wykształcenia osób bezrobotnych, ich struktura ze względu na wiek, staż pracy ogółem oraz czas pozostawania bez pracy w miesiącach.

W powiecie nowotarskim, według stanu na koniec 2009 roku, zarejestrowane były **6 576** osób bezrobotnych.

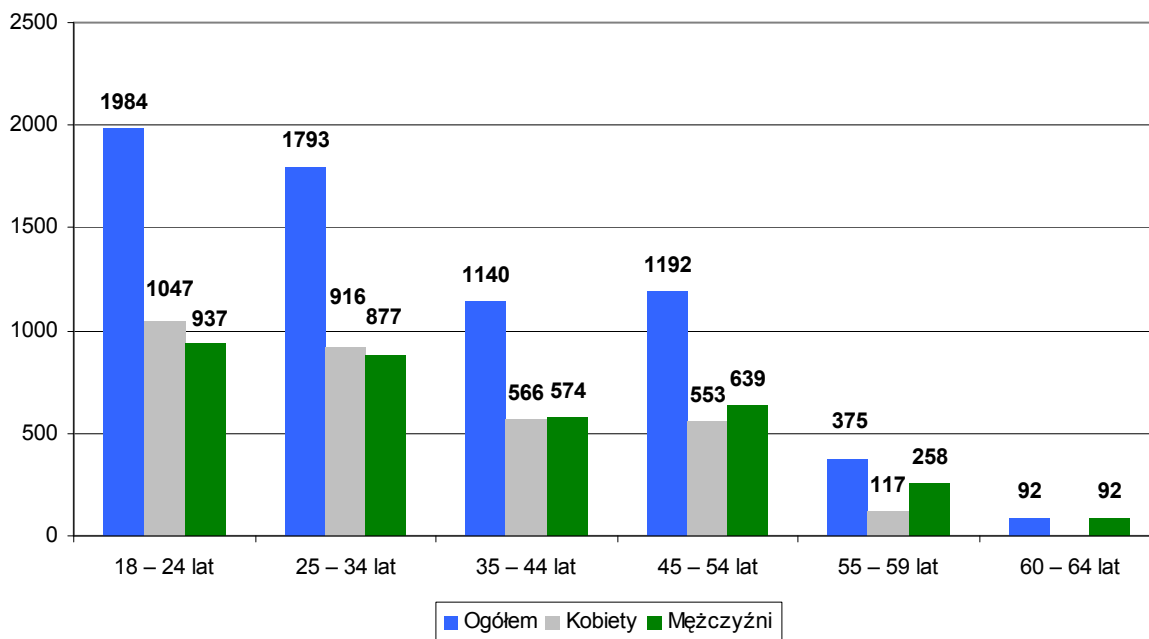
Pod względem **wykształcenia** zdecydowanie najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (2 223 osoby, czyli 34% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych). Drugą co do liczności grupą są bezrobotni posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe (1 854 osoby, 28%). W obu tych grupach więcej było mężczyzn niż kobiety. Wykształcenie policealne i średnie zawodowe posiada 1 112 osób, natomiast średnie ogólnokształcące – 935 osób (w tej grupie znalazło się aż 65% kobiet). Najmniej liczną grupę stanowią osoby legitymujące się dyplomem uczelni wyższej. Według stanu na koniec 2009 roku były to 452 osoby, spośród których 64% to kobiety.

Wykres 13. Struktura bezrobotnych według wykształcenia w powiecie nowotarskim według stanu na koniec 2009 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Wykres 14. Struktura bezrobotnych według wieku w powiecie nowotarskim według stanu na koniec 2009 roku

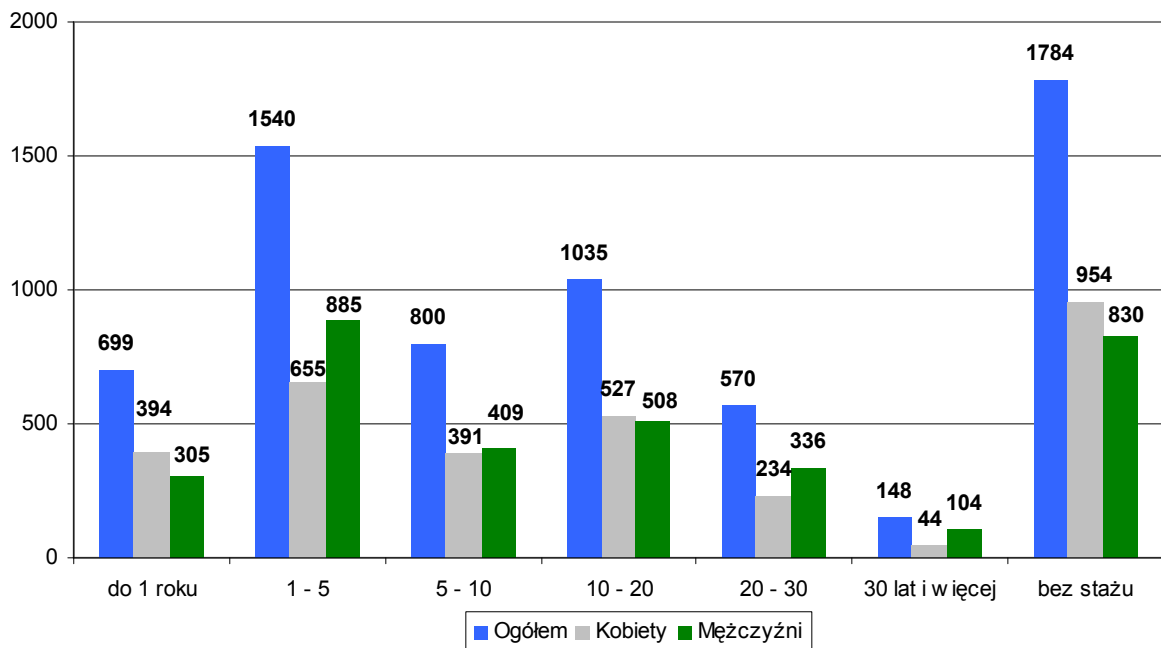
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Biorąc pod uwagę **wiek** jako czynnik opisujący strukturę osób bezrobotnych w powiecie nowotarskim według stanu na koniec 2009 roku, można zauważyć, że bezrobotni na tym obszarze tworzą populację raczej młodą. Aż 57% wszystkich zarejestrowanych w PUP bezrobotnych to osoby między 18 a 34 rokiem życia. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym 18 – 24 lata (1 984 osoby) oraz między 25 a 34 rokiem życia (1 793 osoby). Tak znaczna ilość młodych osób wśród bezrobotnych ma związek z rejestrowaniem się w PUP absolwentów, którzy nie znajdują zatrudnienia od razu po ukończeniu szkoły. Kolejną co do liczności grupą są osoby mieszczące się w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (1 192 osoby) oraz 35 – 44 lata (1 140 osób), łącznie 35% ogółu bezrobotnych w powiecie nowotarskim. Naturalnie najmniej liczną grupę stanowią osoby między 55 a 64 rokiem życia (467 osób). Struktura wiekowa bezrobotnych w tym powiecie pod względem płci jest stosunkowo wyrównana, kobiet nieznacznie więcej jest w grupach młodszych, mężczyźni natomiast przeważają wśród starszych bezrobotnych.

W przypadku rozpatrywania struktury bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Nowym Targu pod względem **stażu pracy ogółem**, największą grupę stanowią osoby nigdzie wcześniej niezatrudnione. Stanowią one 27% ogółu osób bezrobotnych w powiecie (1 784 osoby). Liczną grupę tworzą również osoby bezrobotne ze stażem pracy rzędu 1 – 5 lat (1 540 osób, 23%) oraz rzędu 10 – 20 lat (1 035 osób, 15%). Pozostałe grupy, z doświadczeniem zawodowym do 1 roku, od 5 do 10 lat oraz od 20 do 30 lat, są zbliżone do siebie pod względem liczebności (między 570 a 800 zarejestrowanych osób). Najmniej natomiast jest osób bezrobotnych, których staż pracy przekracza 30 lat (zaledwie 148 osób). Co ciekawe, w grupie tej mężczyzn jest ponad dwukrotnie więcej niż kobiet (stosunek 104 mężczyzn do 44 kobiet).

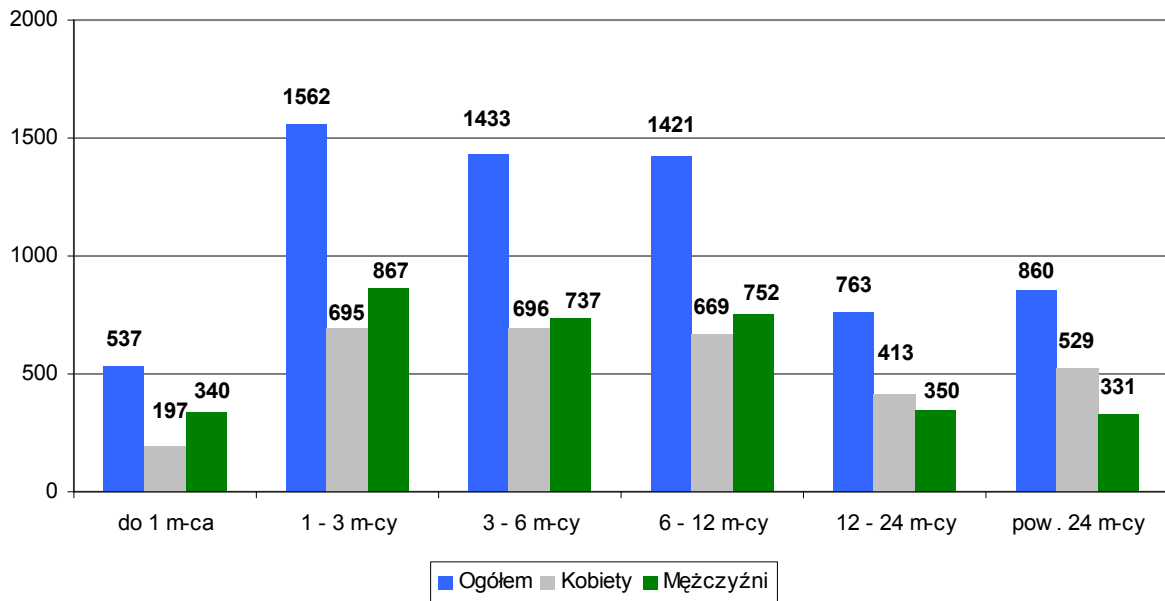
Ostatnim analizowanym czynnikiem opisującym strukturę bezrobocia jest **czas pozostawania bez pracy w miesiącach**. Na koniec roku 2009 w powiecie nowotarskim zdecydowanie najliczniejsze były trzy grupy osób bezrobotnych: pozostający bez pracy od 1 do 3 miesięcy (1 562 osoby), od 3 do 6 miesięcy (1 433 osoby) oraz od 6 miesięcy do roku (1 421 osób). Stanowią one aż 67% bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Nowym Targu. Osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy oraz powyżej 2 lat, było łącznie 1 623 (25%), co jest stosunkowo wysokim odsetkiem. Natomiast osoby bezrobotne od nie dłużej niż miesiąca stanowiły 8% ogółu zarejestrowanych (537 osób). Mężczyzn więcej było w grupach bezrobotnych krócej pozostających bez pracy (do 1 roku), natomiast kobiety przeważały liczebnie w grupach dłużej niezatrudnionych.

Wykres 15. Struktura bezrobotnych według stażu pracy ogółem w powiecie nowotarskim według stanu na koniec 2009 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Wykres 16. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w powiecie nowotarskim według stanu na koniec 2009 roku

źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Podsumowując czynniki wpływające na strukturę bezrobocia i jednocześnie biorąc pod uwagę płeć, można wysnuć następujące wnioski:

Kobiety:

- **Wykształcenie**
 - Najwięcej bezrobotnych: podstawowe i zasadnicze zawodowe
 - Najmniej bezrobotnych: wyższe i średnie ogólnokształcące
- **Staż pracy ogółem**
 - Najwięcej bezrobotnych: bez stażu
 - Najmniej bezrobotnych: 30 lat i więcej
- **Czas pozostawania bez pracy w miesiącach**
 - Najwięcej bezrobotnych: od 3 do 6
 - Najmniej bezrobotnych: do 1
- **Wiek**
 - Najwięcej bezrobotnych: 18 – 24 lat
 - Najmniej bezrobotnych: 55 – 59 lat

Mężczyźni:

- **Wykształcenie**
 - Najwięcej bezrobotnych: podstawowe i zasadnicze zawodowe
 - Najmniej bezrobotnych: wyższe i średnie ogólnokształcące
- **Staż pracy ogółem**
 - Najwięcej bezrobotnych: 1- 5 lat

- Najmniej bezrobotnych: 30 lat i więcej
- **Czas pozostawania bez pracy w miesiącach**
 - Najwięcej bezrobotnych: od 1 do 3
 - Najmniej bezrobotnych: powyżej 24
- **Wiek**
 - Najwięcej bezrobotnych: 18 – 24 lat
 - Najmniej bezrobotnych: 60 – 64 lat

W PUP w Nowym Targu według stanu na koniec roku 2009 zarejestrowanych było 257 **niepełnosprawnych** osób bezrobotnych oraz 74 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy. Osoby niepełnosprawne bezrobotne stanowią 3,9% ogółu osób bezrobotnych powiatu nowotarskiego.

Strukturę wiekową osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiecie nowotarskim analizowano w podziale na pięć grup wiekowych (18 – 24, 25 – 34, 35 – 44, 45 – 54, 55 – 64) na podstawie danych PUP w Nowym Targu na dzień 31.12.2009 roku. Struktura osób niepełnosprawnych bezrobotnych pod względem **wieku** pokazuje, że zdecydowanie najwięcej zarejestrowanych mieszkańców z tej grupy znajduje się w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (90 osób, czyli 35%), natomiast wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy najwięcej jest osób w wieku 25 – 34 lata (28%). Pozostałe grupy prezentują zbliżoną liczebność, najmniej bezrobotnych niepełnosprawnych znajduje się w najwyższym przedziale wiekowym (7 osób), a niepełnosprawnych poszukujących pracy – w najniższym (tylko 3 osoby).

Biorąc pod uwagę **wykształcenie** niepełnosprawnych bezrobotnych, najczęściej posiadają oni wykształcenie gimnazjalne lub niższe (110 osób, 43%), najrzadsze w tej grupie jest natomiast wykształcenie wyższe (3 osoby). Sytuacja podobnie prezentuje się wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy, wśród których wykształcenie gimnazjalne lub niższe posiada 54% zarejestrowanych.

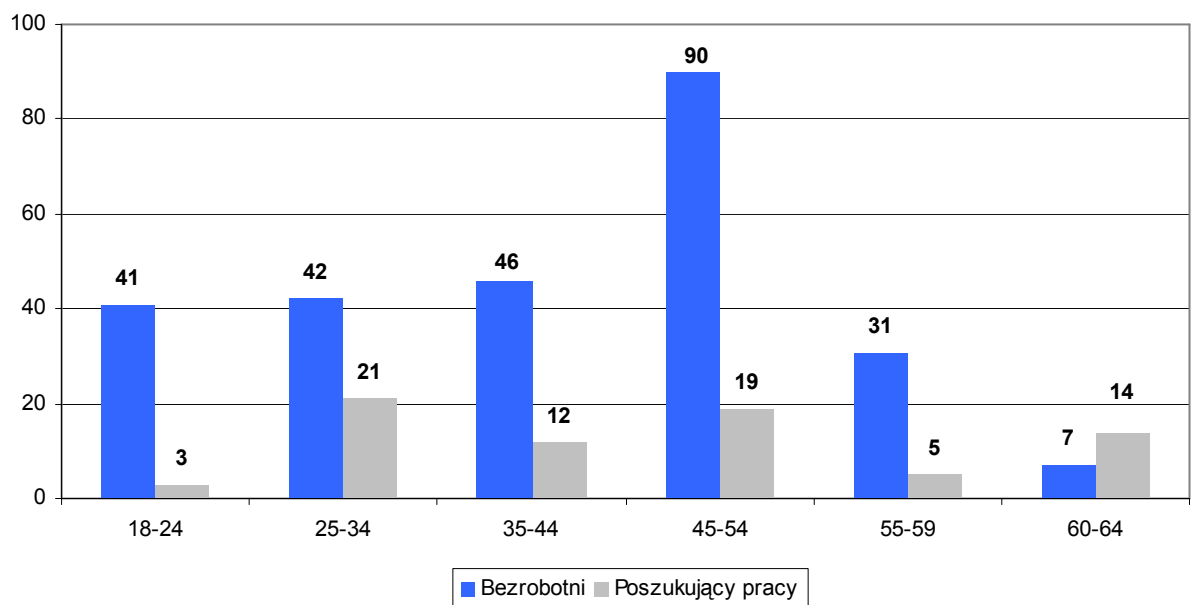
Analizując strukturę osób niepełnosprawnych pod względem **czasu pozostawania bez pracy** można stwierdzić, że osoby niepełnosprawne bezrobotne równomiernie rozkładają się w poszczególnych przedziałach czasu pozostawania bez zatrudnienia. Najwięcej z nich pozostaje w rejestrze bezrobotnych od ponad dwóch lat (66 osób) lub od ponad roku (55 osób, łącznie 47%). Podobnie osoby niepełnosprawne poszukujące pracy w zdecydowanej większości są osobami długotrwale bezrobotnymi (53 osoby, a więc 72% tej grupy nie posiada zatrudnienia od ponad 2 lat).

Z kolei kierując się kryterium **stażu pracy ogółem**, najwięcej niepełnosprawnych bezrobotnych, jak i poszukujących pracy, nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego. W przypadku niepełnosprawnych bezrobotnych jest to 23% zarejestrowanych osób, natomiast niepełnosprawnych poszukujących pracy stanowią oni aż 69% grupy. Duża część spośród niepełnosprawnych bezrobotnych posiada doświadczenie zawodowe rzędu 10 – 20 lat (56 osób), pozostałe grupy są stosunkowo wyrównane

pod względem liczności (po około 30 osób bezrobotnych, po 5 - 6 osób poszukujących pracy), natomiast zdecydowanie najmniej osób posiada staż pracy przekraczający 30 lat (10 osób niepełnosprawnych bezrobotnych, 0 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy).

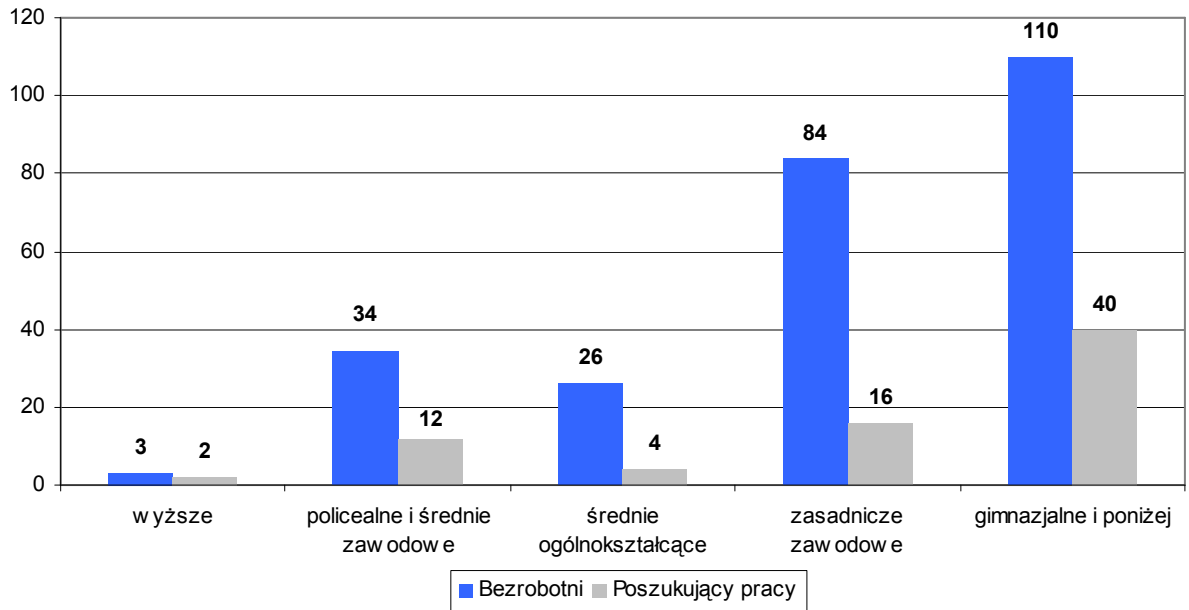
Pod względem **stopnia niepełnosprawności** najliczniejszą grupę w powiecie nowotarskim stanowią bezrobotni niepełnosprawni z lekkim stopniem niepełnosprawności (63% ogółu niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP, 161 osób). Mniej liczną grupę stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (88 osób, 34%), natomiast zaledwie 8 niepełnosprawnych osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie powiatu nowotarskiego posiada znaczny stopień niepełnosprawności. Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy najwięcej jest tych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (42 osoby, 57%), następnie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (24 osoby, 32%), najmniej natomiast posiada lekki stopień niepełnosprawności (8 osób, 11%).

Wykres 17. Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w PUP w Nowym Targu według wieku – stan na koniec 2009 roku

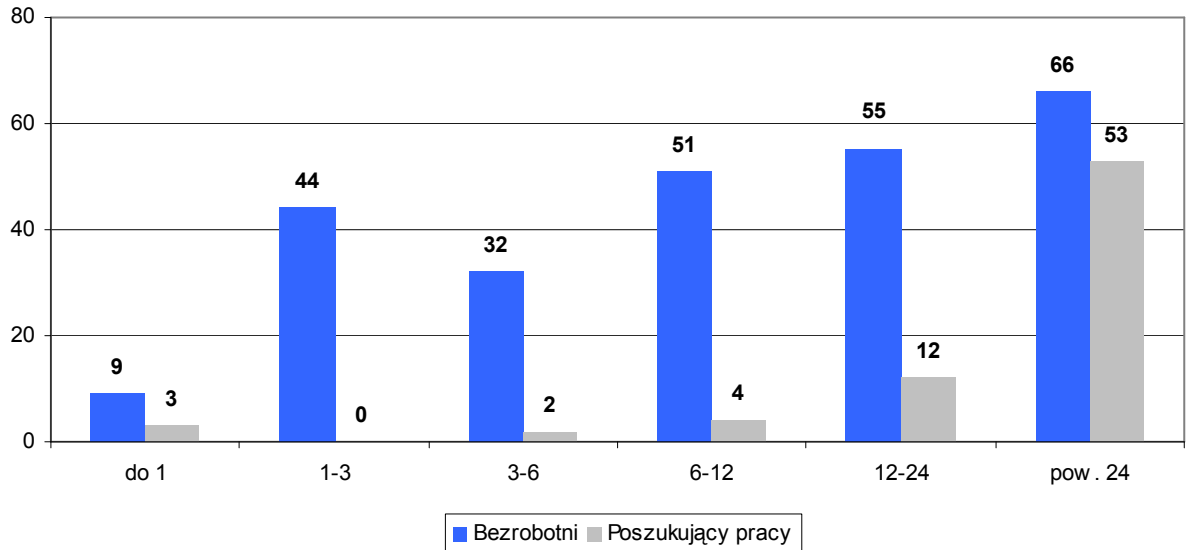
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Wykres 18. Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w PUP w Nowym Targu według wykształcenia – stan na koniec 2009 roku

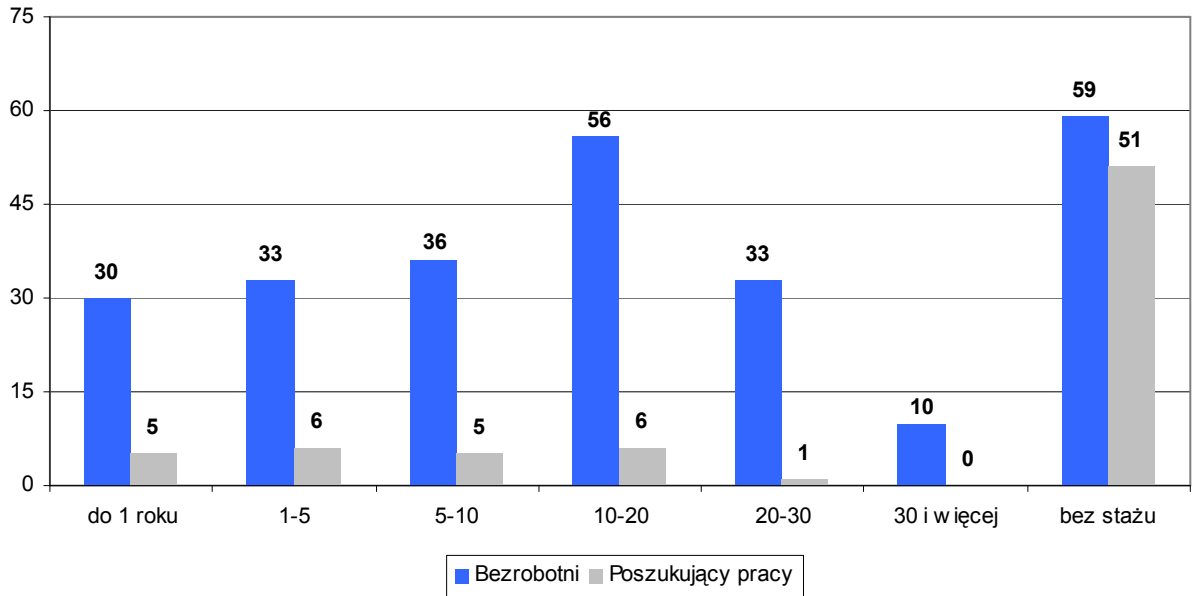
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Wykres 19. Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w PUP w Nowym Targu według czasu pozostawania bez pracy – stan na koniec 2009 roku

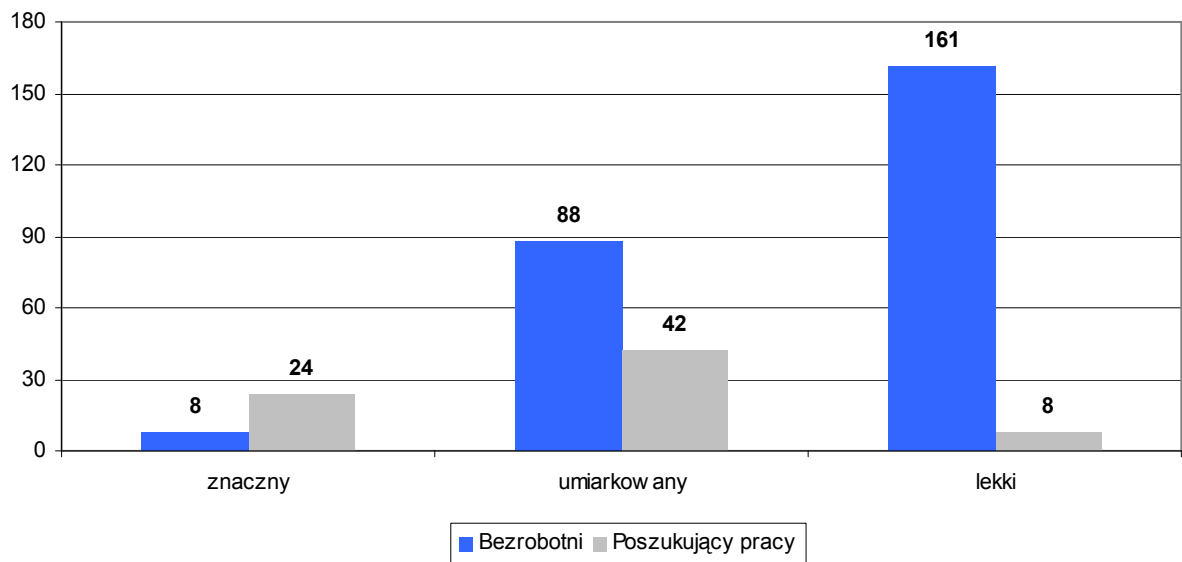
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Wykres 20. Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w PUP w Nowym Targu według stażu pracy ogółem – stan na koniec 2009 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

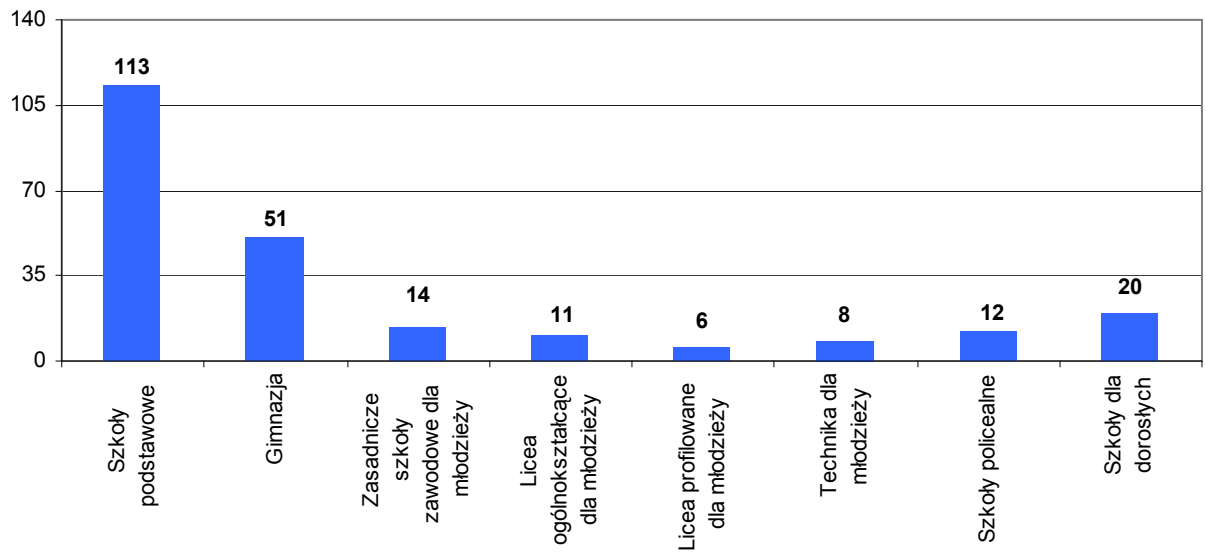
Wykres 21. Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w PUP w Nowym Targu według stopnia niepełnosprawności – stan na koniec 2009 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

C. Poziom wykształcenia

Wykres 22. Liczba szkół w powiecie nowotarskim w 2008 roku

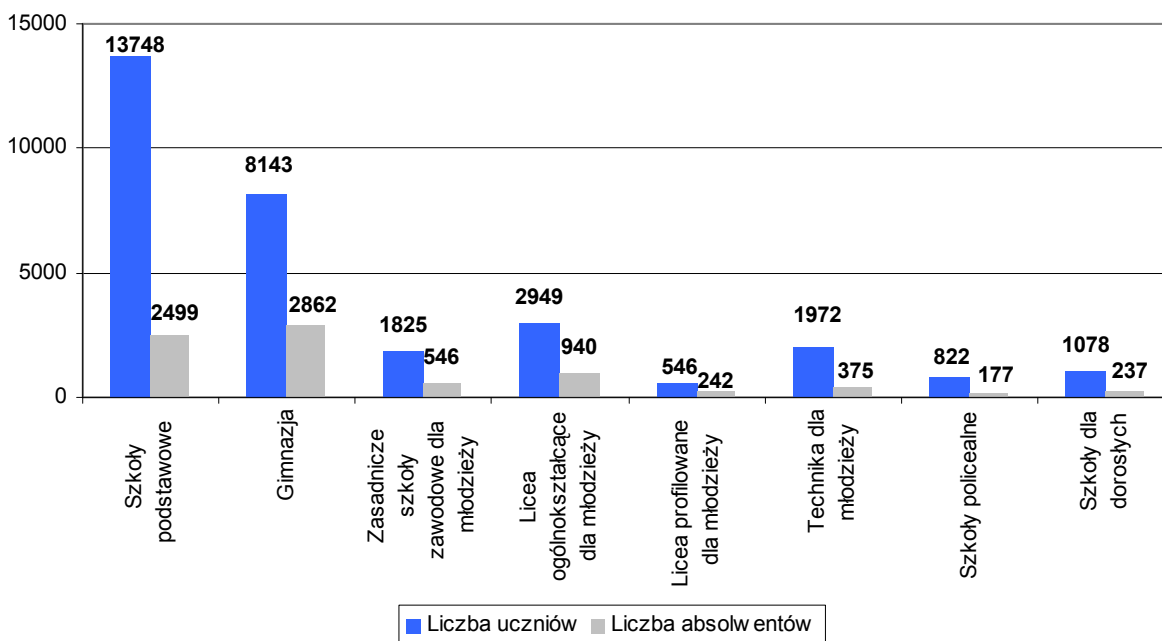
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W roku szkolnym 2007/2008 na terenie powiatu nowotarskiego zlokalizowanych było 235 jednostek nauczania ponadpodstawowego (bez uczelni wyższych):

- Gimnazja – 51
- Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży – 14
- Licea ogólnokształcące dla młodzieży – 11
- Licea profilowane dla młodzieży – 6
- Technika dla młodzieży – 8
- Szkoły policealne – 12
- Szkoły dla dorosłych – 20

W szkołach ponadpodstawowych (wykluczając uczelnie wyższe) w powiecie nowotarskim w 2008 roku kształciło się 17 335 osób, w tym 8 143 gimnazjalistów (46,9%). 10,5% stanowiły osoby uczące się w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży, 17% uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży, 11,3% uczniowie techników dla młodzieży, 3,14% uczniowie liceów profilowanych dla młodzieży. W szkołach policealnych kształciło się 4,74% spośród osób uczących się w szkołach ponadpodstawowych, a 6,2% w szkołach dla dorosłych. Uwagę zwraca duża grupa młodzieży zdobywającej kwalifikacje zawodowe w szkołach zawodowych i technicach.

Wykres 23. Liczba uczniów i absolwentów w powiecie nowotarskim w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W roku szkolnym 2007/2008 mury szkół gimnazjalnych w regionie nowotarskim opuściło 2862 uczniów. Wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych największą liczbę stanowiły osoby kończące naukę w liceach ogólnokształcących dla młodzieży tj. 940 osób.

W szkoły techniczne i zawodowe z obszaru powiatu nowotarskiego oferują uczniom możliwość zdobywania bardzo różnorodnych kwalifikacji. Młodzież kształci się m.in. w następujących zawodach:

W ramach technikum i szkół policealnych:

- Technik ekonomista;
- Technik budownictwa;
- Technik drogownictwa;
- Technik pojazdów samochodowych;
- Technik technologii odzieży;
- Technik żywienia zbiorowego;
- Technik hotelarz;
- Technik kucharz;
- Technik informatyk;
- Technik handlowiec;
- Technik obsługi turystycznej;
- Technik mechanik;

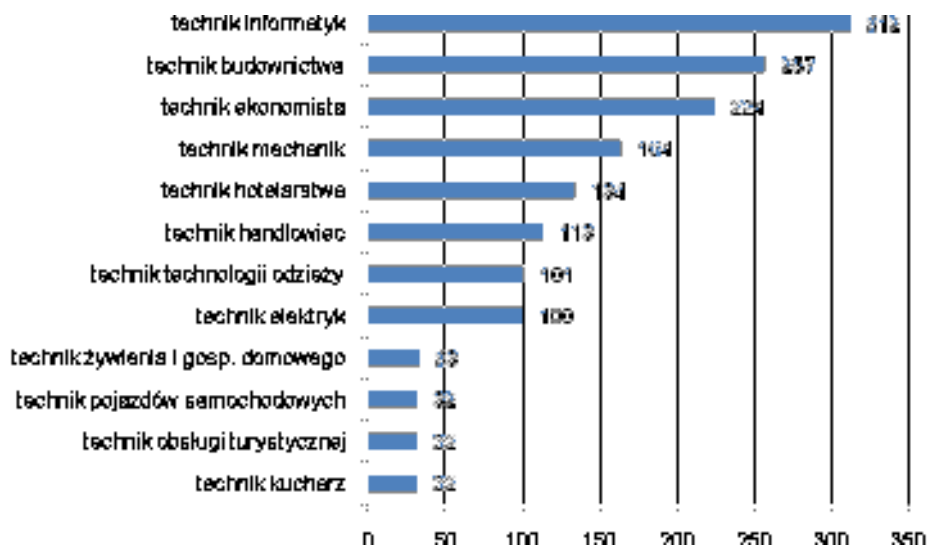

- Technik logistyki;
- Technik weterynarz;
- Technik agrobiznesu;
- Technik architekt krajobrazu;
- Technik robót wykończeniowych.

W ramach zasadniczej szkoły zawodowej:

- Stolarz;
- Sprzedawca;
- Kucharz;
- Mechanik;
- Elektromechanik
- Elektryk;
- Krawiec;
- Murarz
- Ślusarz;
- Rolnik;
- Cukiernik;
- Posadzkarz.

Wykres 24. Liczba uczniów w technikach kształcących się w poszczególnych zawodach w roku szkolnym 2009/2010

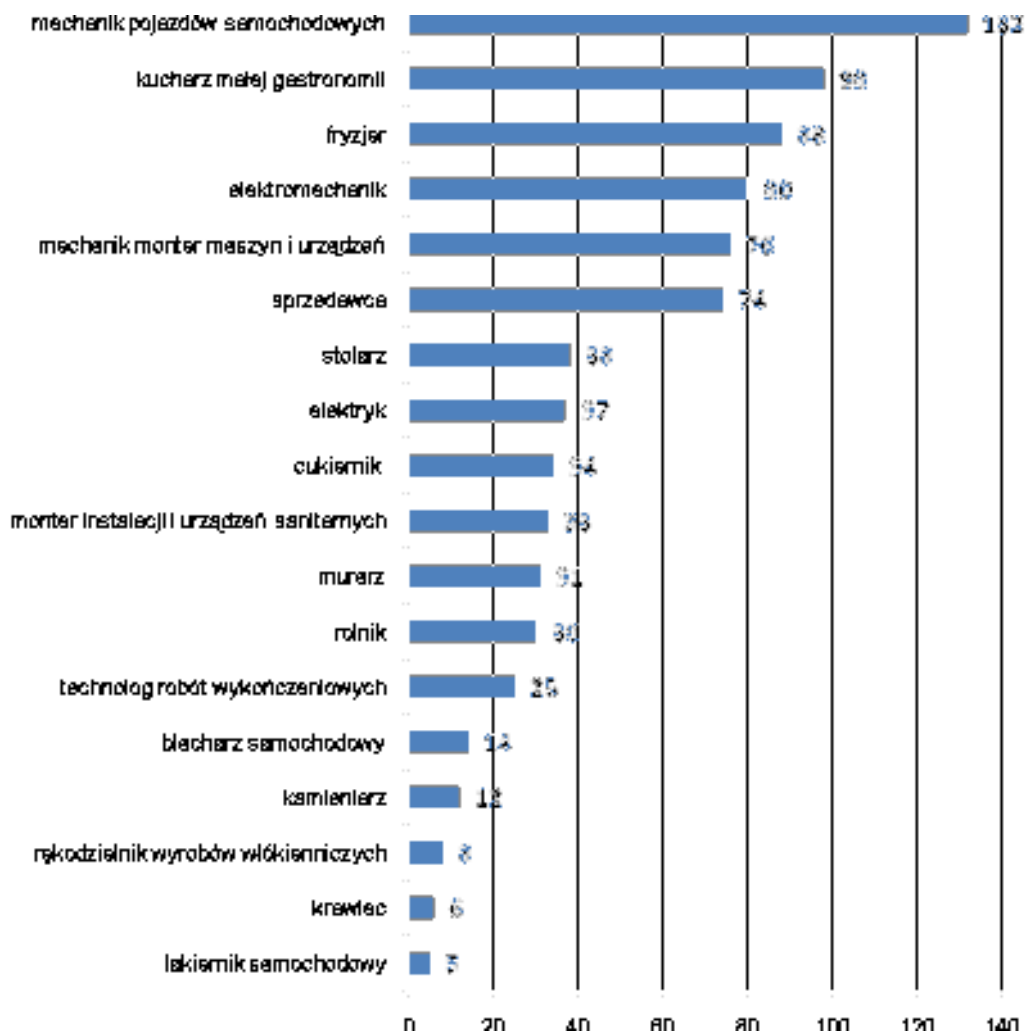
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych Powiatowego Centrum Oświaty w Nowym Targu, 2010

Według danych raportu „Nauka zawodu w małopolskich szkołach 2009” przygotowanego przez Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji w powiecie nowotarskim wśród absolwentów zasadniczych szkół

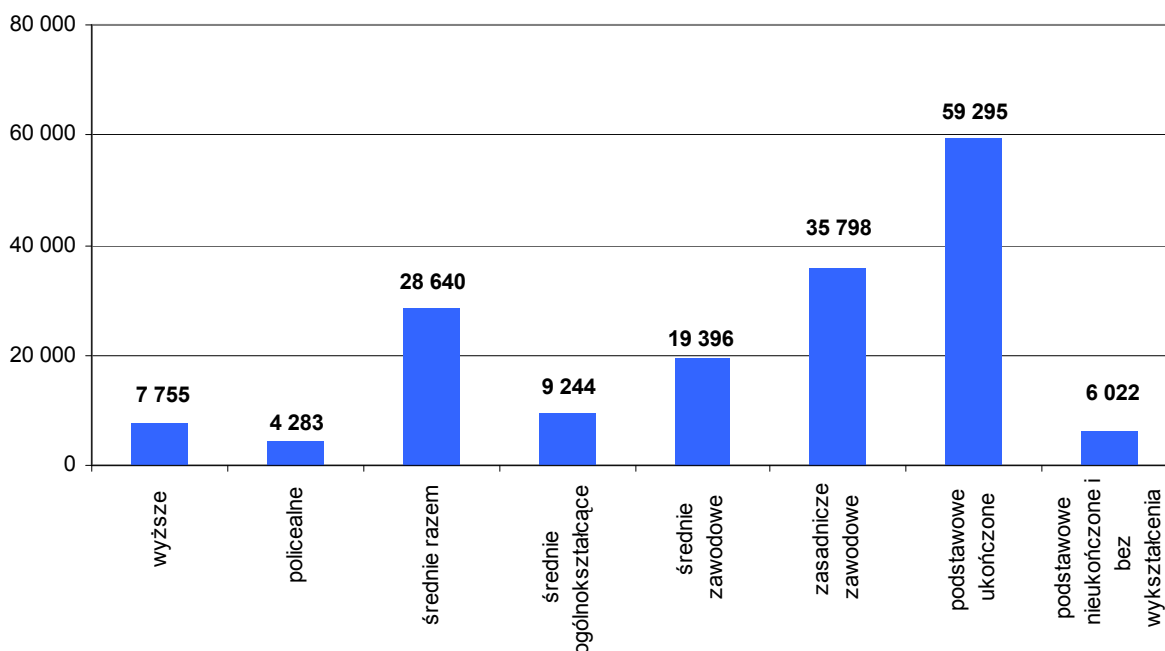
zawodowych najwięcej jest kucharzy małej gastronomii, mechaników pojazdów samochodowych i fryzjerów. Do najpopularniejszych zawodów wśród absolwentów techników należą: technik budownictwa, technik ekonomista oraz technik informatyk. Dokładne dane dotyczące liczby uczniów kształcących się w poszczególnych zawodach przedstawiają wykresy.

Wykres 25. Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych kształcących się w poszczególnych zawodach w roku szkolnym 2009/2010

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych Powiatowego Centrum Oświaty w Nowym Targu, 2010

Wykres 26. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu nowotarskiego w 2002 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2002

W 2002 roku najwięcej osób zamieszkujących powiat nowotarski posiada wykształcenie podstawowe ukończone (41,8%), zasadnicze zawodowe (25,2%) oraz średnie (20,1%). Wykształcenie wyższe natomiast posiadało 7 755 (czyli 5,46%) spośród mieszkańców powiatu nowotarskiego. Analizując powyższe dane warto zwrócić uwagę na liczną grupę osób posiadających konkretne kwalifikacje zawodowe – absolwentów szkół zasadniczych zawodowych oraz średnich zawodowych.

Tabela 3. Zestawienie kandydatów do pracy z powiatu nowotarskiego wg przedziału wiekowego, stopnia znajomości języków obcych oraz ich rodzajów – stan na lipiec 2010

Stopień znajomości języka	Ogółem		23-30 lat		31 lat i więcej	
	Co najmniej średni	Dobry i biegły	Co najmniej średni	Dobry i biegły	Co najmniej średni	Dobry i biegły
Język angielski	73,1%	59,0%	91,1%	76,8%	60,9%	45,7%
Język niemiecki	22,4%	15,4%	19,6%	16,1%	23,9%	15,2%
Język rosyjski	9,6%	7,1%	8,9%	5,4%	9,8%	7,6%
Język francuski	9,6%	5,1%	3,6%	1,8%	13,0%	6,5%
Język hiszpański	3,8%	3,2%	5,4%	3,6%	3,3%	3,3%
Język włoski	0,6%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych Advisory Group TEST Human Resources, 2010

Powyższa tabela ukazuje tendencje znajomości języków obcych wśród kandydatów z powiatu nowotarskiego biorących udział w procesach rekrutacyjnych za pośrednictwem profesjonalnych firm doradztwa personalnego. Z jej analizy wynika, iż najlepiej znanym językiem obcym jest język angielski, gdyż jest to język najczęściej nauczany w szkołach średnich. W przedziale wiekowym 23 – 30 lat ponad 90% spośród kandydatów deklaruowało posługiwanie się językiem angielskim w stopniu co najmniej średnim, a w tym 80% w stopniu dobrym i biegłym. Osoby powyżej 31 roku życia w ponad 60% deklaruowały posługiwanie się w stopniu co najmniej średnim językiem angielskim. Na drugim miejscu znalazł się język niemiecki, którego znajomość w stopniu co najmniej średnim deklaruowało 24% kandydatów powyżej 31 roku życia i 20% w przedziale wiekowym 23-30 lat. Dane te jednak należy traktować jako przedstawienie ogólnych tendencji, nie zaś dotyczące wszystkich mieszkańców powiatu, odnoszą się bowiem do najaktywniejszej w poszukiwaniu pracy grupy ludności, bardziej dbającej o swój poziom kwalifikacji zawodowych, w tym językowych. Nie ulega jednak wątpliwości, że rozwój turystyki w regionie wymusza na młodych osobach posiadanie i rozwijanie kwalifikacji językowych, w celu porozumiewania się z coraz licznie napływającymi turystami zagranicznymi.

W powiecie nowotarskim działają dwie placówki oferujące możliwość zdobycia wyższego wykształcenia – Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu oraz Zamiejskowy Ośrodek Dydaktyczny w Nowym Targu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

W roku akademickim 2008/2009 w Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej uczyło się 2 458 studentów, natomiast ukończyło naukę 541 absolwentów. Od roku 2001 uczelnię ukończyły 2 352 osoby.

Szkoła oferuje nauczanie na następujących kierunkach:

- architektura i urbanistyka;
- filologia polska (specjalność nauczycielska oraz dziennikarska);
- fizjoterapia;
- pielęgniarstwo;
- turystyka i rekreacja;
- ratownictwo medyczne;
- ochrona środowiska.

Należy jednak zaznaczyć, że uczelnia nie daje możliwości zdobycia stopnia magistra.

Naukę w Zamiejskowym Ośrodku Dydaktycznym w Nowym Targu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w roku akademickim 2008/2009 odbywało 323. Uczelnię w roku akademickim 2008/2009 ukończyło 143 absolwentów. Uczelnia oferuje kształcenie na poniższych kierunkach:

- finanse i rachunkowość – specjalizacje:
 - bankowość;
 - doradztwo podatkowe;
 - finanse i administracja publiczna;

- finanse przedsiębiorstw;
- projektowanie i finansowanie ochrony środowiska;
- rachunkowość i rewizja finansowa;
- rynki finansowe i doradztwo inwestycyjne;
- ubezpieczenia;
- corporate finance & accounting.
- ekonomia – specjalizacje:
 - ekonomia menadżerska;
 - gospodarowanie nieruchomościami;
 - przedsiębiorczość i innowacje;
 - strategie rozwoju i doradztwa ekonomicznego;
 - strategie rozwoju społeczno-ekonomicznego;
 - zarządzanie i doradztwo personalne.
- zarządzanie – specjalizacje:
 - controlling i zarządzanie finansami przedsiębiorstw;
 - marketing;
 - funkcjonowanie i rozwój przedsiębiorstw;
 - rachunkowość;
 - zarządzanie firmą;
 - zarządzanie sprzedażą w produkcji i handlu;
 - zarządzanie zasobami ludzkimi;
 - zarządzanie turystyką i hotelarstwem.

D. Zatrudnienie

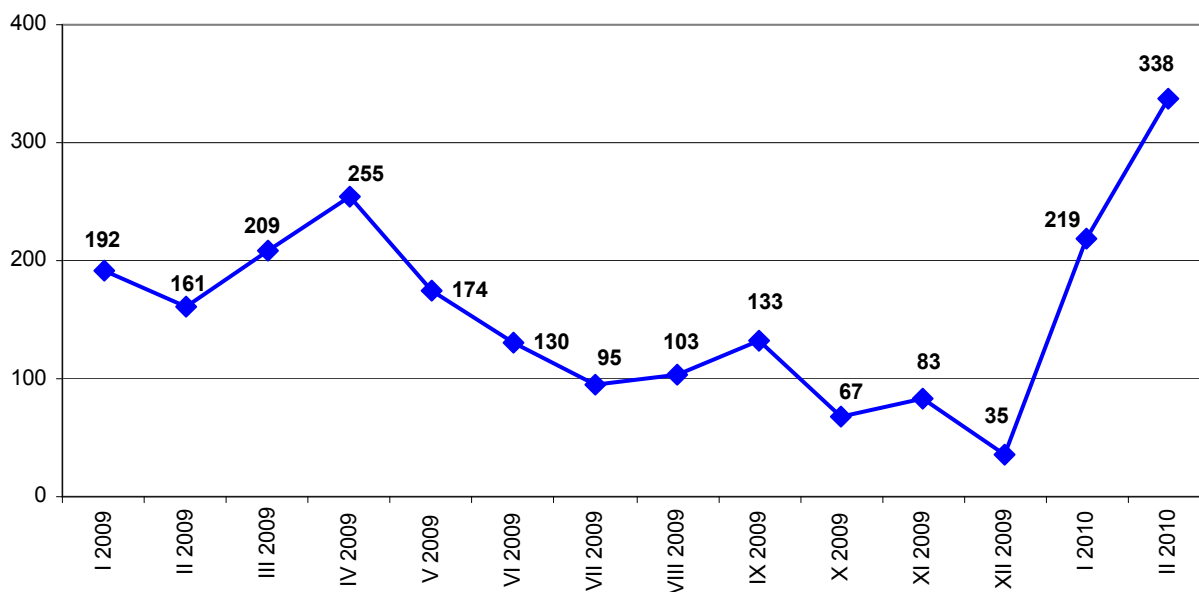
Tabela 4. Ilość osób pracujących wg kryterium zameldowania oraz wieku produkcyjnego

	Ilość	Ilość osób pracujących na 1000:
Osób pracujących w powiecie	38 786	
zameldowanych	184 231	210,5
w wieku produkcyjnym	113 859	340,6

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Dane z roku 2008 wskazują, iż 38 786 mieszkańców powiatu nowotarskiego pracowało. Oznacza to, iż pracę posiadało zaledwie 21% zameldowanych na terenie powiatu osób, zaś 34% osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 27. Liczba ofert pracy zgłoszonych w danym miesiącu do PUP w Nowym Targu od I 2009 do II 2010

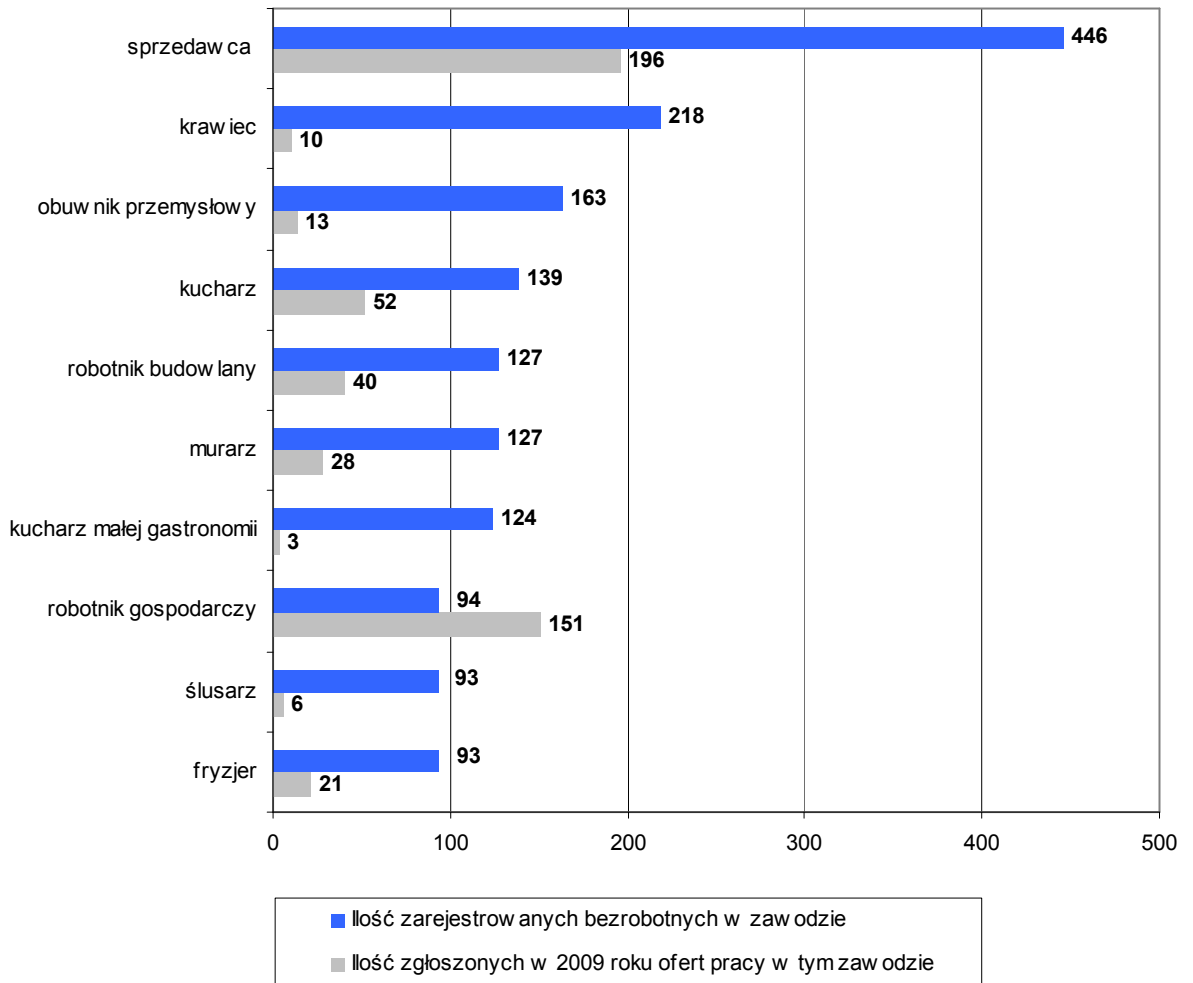
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009 – 2010

W 2009 roku do ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu wpłynęło 1 637 ofert pracy. Najwięcej ofert pracy zgłoszono w miesiącach wiosennych – marcu (209) oraz kwietniu (255), czyli w okresie przygotowawczym do sezonu turystycznego oraz w czasie rozpoczęcia prac budowlanych. Najmniej ofert zgłoszono w grudniu (35). Warto zaznaczyć, że w pierwszych miesiącach 2010 roku można zauważyć zdecydowaną tendencję wzrostową - zgłoszono zdecydowanie więcej ofert niż w analogicznych miesiącach w roku poprzednim. Co więcej, w lutym 2010 liczba zgłoszonych ofert (338) przewyższyła liczbę ofert zgłaszanych nawet w miesiącach wiosennych w roku poprzednim.

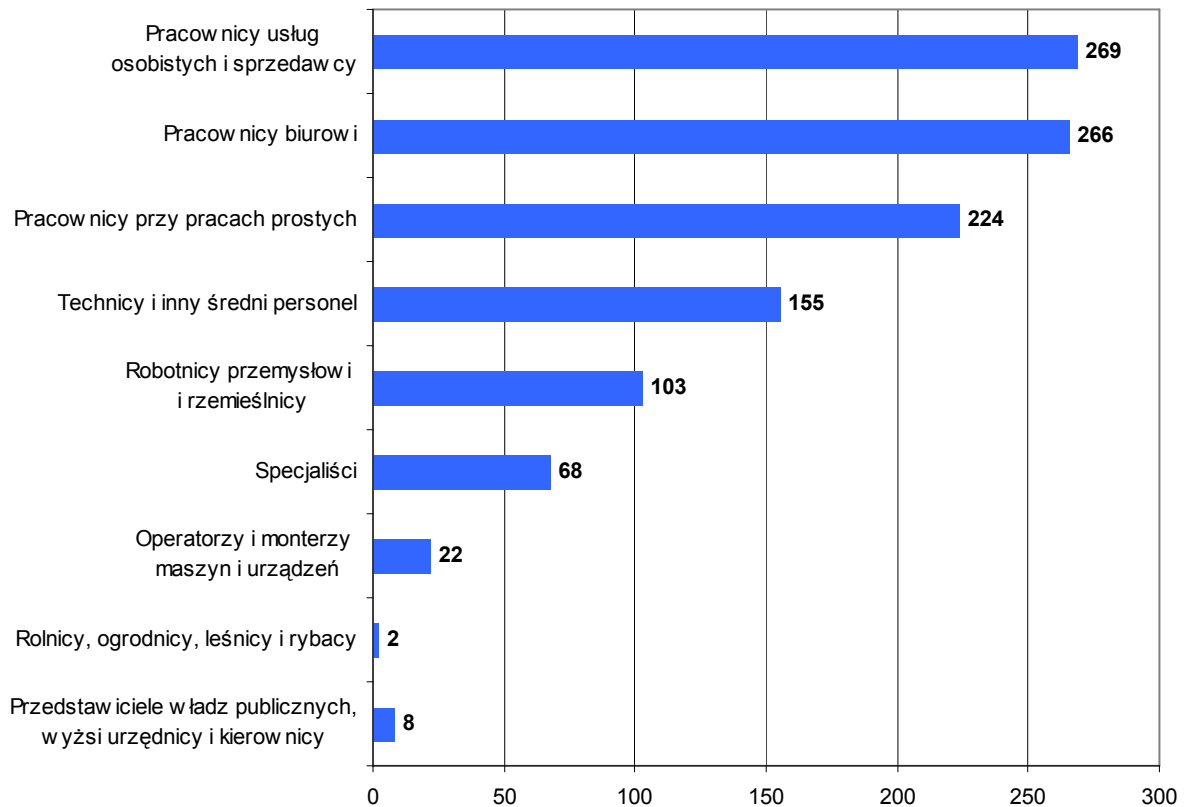
Najlichnieszą grupę zawodową wśród bezrobotnych tworzą sprzedawcy stanowiący 6,7% ogółu bezrobotnych. W dalszej kolejności najlichnieszymi zawodami są krawiec (liczba ta prawdopodobnie związana jest ze zwolnieniami grupowymi w firmie Kegel Błażusiak) oraz obuwnik przemysłowy. Pozostałe zawody zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 28. Najlichniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Nowym Targu oraz zgłoszone oferty pracy w 2009 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Wykres 29. Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2009 roku w PUP w Nowym Targu według wielkich grup zawodowych

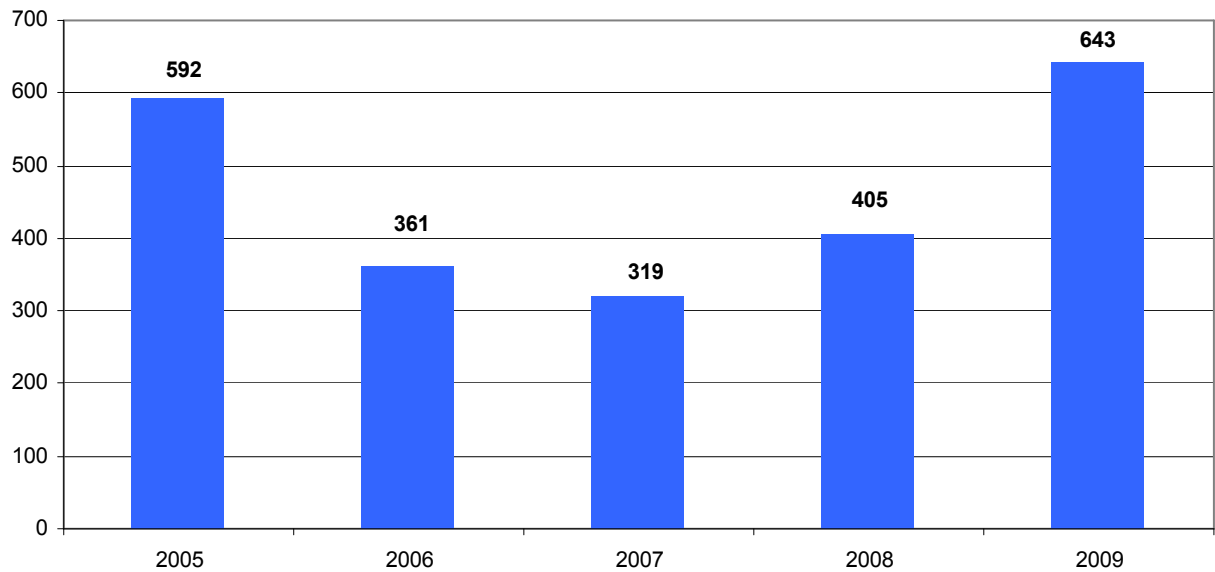
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

Najwięcej ofert pracy, zgłoszonych w I półroczu 2009 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Targu, skierowanych było do osób posiadających następujące kwalifikacje zawodowe:

- pracownik usług osobistych i sprzedawcy – 296 ofert
- pracownik biurowy – 266 ofert
- pracownicy przy pracach prostych – 224 ofert
- technicy i inny średni personel – 155 ofert.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż częstym zjawiskiem jest zgłaszanie do urzędu ofert, na które znaleziono już pracowników. Pewna część ofert też nie trafia do urzędu.

Wykres 30. Liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w PUP w Nowym Targu według stanu na koniec grudnia w latach 2005 – 2009

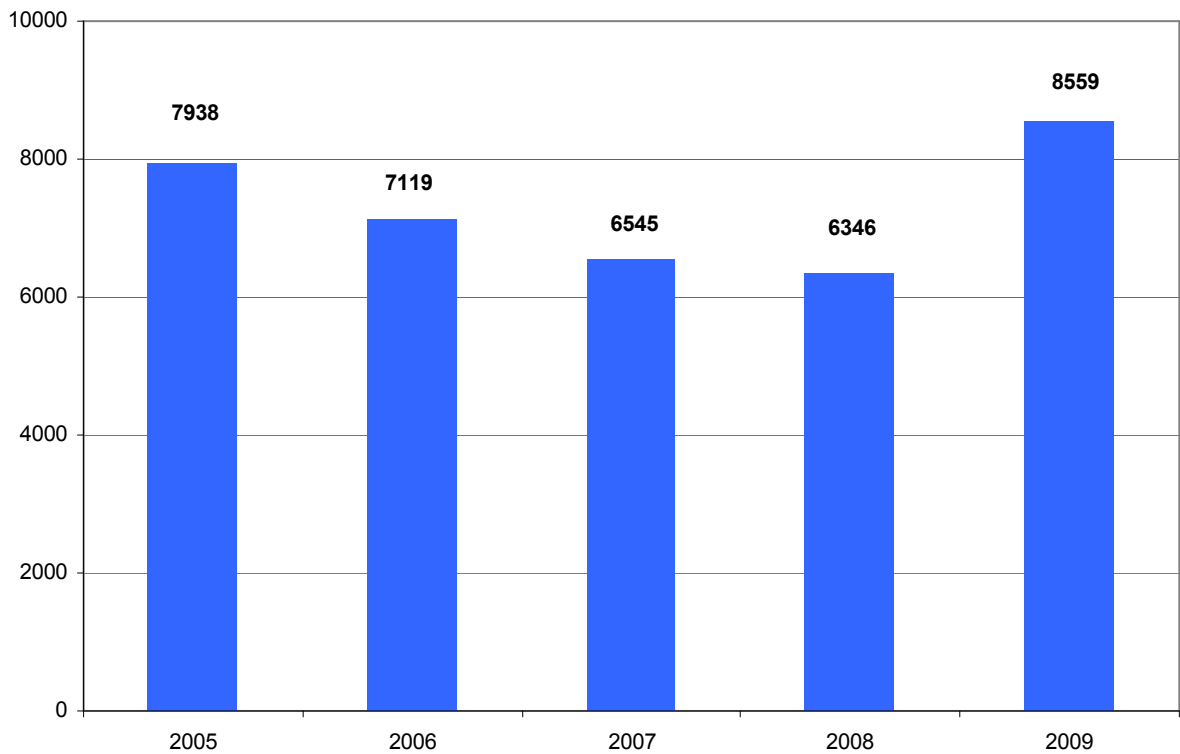

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2005 – 2009

Na koniec 2009 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Targu było zarejestrowanych 643 absolwentów, czyli osób w okresie do 12-stu miesięcy od dnia ukończenia nauki. Od 2007 roku w powiecie notowany jest stały wzrost bezrobotnych absolwentów. Ta tendencja wskazuje na obecność na rynku pracy dużej grupy młodych osób, które poszukują zatrudnienia po ukończeniu edukacji.

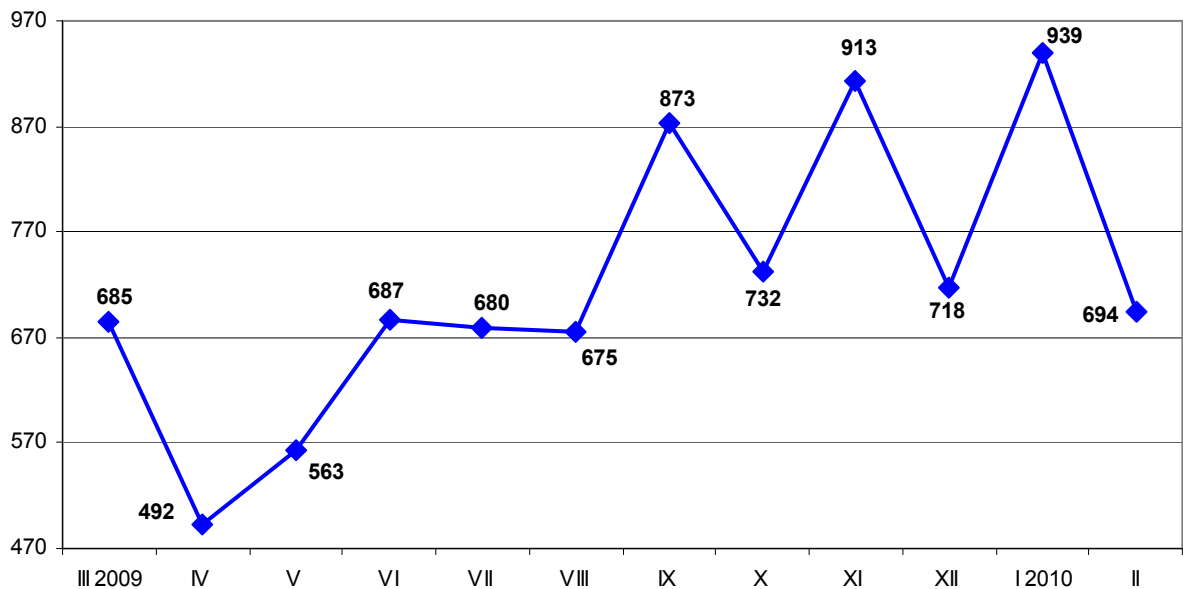
W 2009 roku wzrosła również grupa osób bezrobotnych nowozarejestrowanych, z 6 346 osób w roku 2008 do 8 559 w roku kolejnym. W ciągu roku 2009 przyrost liczby osób bezrobotnych noworejestrujących się odzwierciedlił sezonowy charakter bezrobocia w powiecie nowotarskim. Najmniej osób rejestrowało się w kwietniu (492 osoby), zaś wzrost obserwowalny był od września (873 osoby), osiągając najwyższy poziom w grudniu (913 osób).

Wykres 31. Liczba nowozarejestrowanych bezrobotnych w latach 2005 - 2009

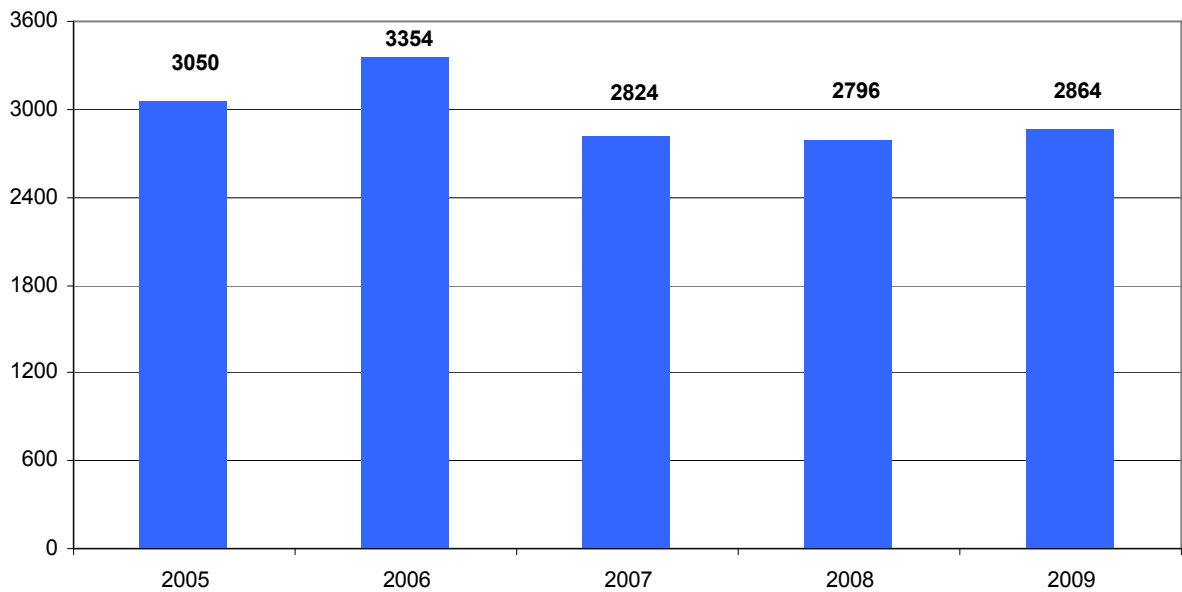
źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2005 – 2009

Wykres 32. Liczba nowozarejestrowanych bezrobotnych w danym miesiącu

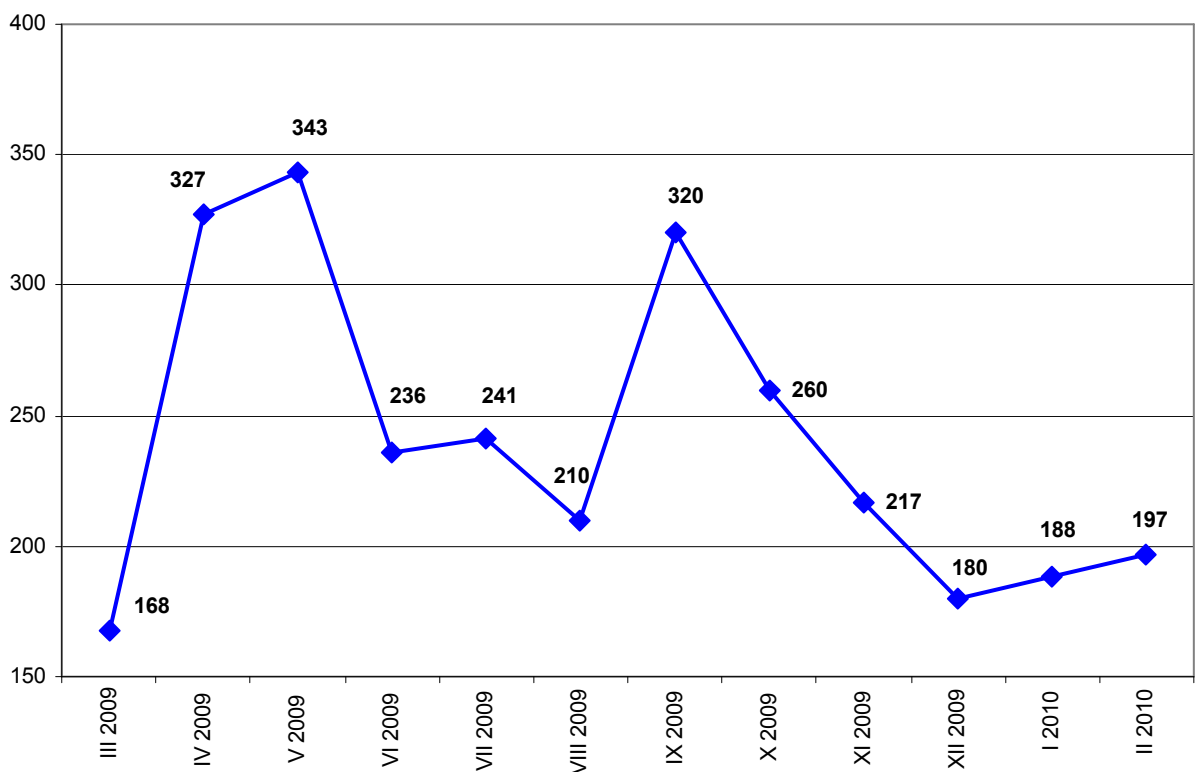
źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009 – 2010

Wykres 33. Liczba podjęć pracy w powiecie nowotarskim w latach 2005 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2005 – 2009

Wykres 34. Podjęcia pracy w powiecie nowotarskim w okresie III 2009 - II 2010

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009 – 2010

W 2009 roku 2 864 osoby podjęły pracę za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu. Liczba ta była bardzo zbliżona w latach 2007- 2008, lecz wyższa w latach 2005-2006. Najwięcej, bo aż 343 podjęcia pracy zarejestrowano w kwietniu. Głównie ma to związek z pracami sezonowymi w turystyce i budownictwie. Najmniej podjęć pracy zarejestrowano natomiast w marcu (168) i grudniu (180). Dane te jednak odnoszą się tylko do podjęcia pracy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy.

Tabela 5. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie nowotarskim w 2009 roku

Zawody deficytowe		
Sekretarka	Sanitariusz szpitalny	Robotnik placowy
Opiekunka dziecięca	Kosmetyczka	Kasjer handlowy
Instruktor rekreacji ruchowej	Pracownik do spraw osobowych	Recepcjonista
Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	Robotnik gospodarczy	Tynkarz
Pracownik biurowy	Nauczyciel przedszkola	Bufetowy [barman]
Masażysta	Konserwator budynków	Portier
Terapeuta zajęciowy		Księgowy [samodzielny]
Zawody zrównoważone		
Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	Doradca inwestycyjny	Brukarz
Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	Agent ubezpieczeniowy	Blacharz budowlany
Technik farmaceutyczny	Pracownik administracyjny	Tapicer
	Pracownik socjalny	Kierowca autobusu
	Animator kultury	Prasowaczka [ręczna]
	Sprzedawca w stacji paliw	Pakowacz
	Ogrodnik terenów zielonych	
Zawody nadwyżkowe		
Szwaczka	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	Elektromonter [elektryk] zakładowy
Krawiec	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Obuwnik przemysłowy
Ślusarz	Malarz budowlany	Stolarz
Kucharz małej gastronomii	Piekarz	Pedagog
Cukiernik	Lakiernik samochodowy	Specjalista zastosowań informatyki
Kierowca samochodu osobowego	Nauczyciel języka polskiego	Mechanik pojazdów samochodowych
Elektromonter instalacji elektrycznych	Technik informatyk	Drwal
Stolarz budowlany	Murarz	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych
Technik elektryk	Specjalista administracji publicznej	Kamieniarz
Cieśla		Stolarz meblowy
Mechanik samochodów osobowych		

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Nowym Targu, 2009

W 2009 roku Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu przygotował ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych. **Zawodami deficytowymi** określono takie, na które występowało wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób zarejestrowanych, a ich liczba wyniosła **172**.

Największy wskaźnik deficytu wystąpił w następujących zawodach:

- sekretarka,
- opiekunka dziecięca,
- instruktor rekreacji ruchowej,
- przedstawiciel handlowy,
- pracownik biurowy,
- masażysta
- terapeuta zajęciowy.

Poprzez **zawody zrównoważone** należy rozumieć zawody, w których występuje względna równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą ofert pracy dotyczących tego zawodu. W powiecie nowotarskim w 2009 roku było ich **17**.

Analiza wykazała, że wśród wszystkich zawodów jakie w 2009 roku występowały w charakterystyce bezrobocia powiatu nowotarskiego, aż **66** to **zawody nadwyżkowe**, co oznacza, że jest mniejsze zapotrzebowanie na pracowników w tych zawodach w stosunku do ilości bezrobotnych posiadających takie zawody. Najwyższy wskaźnik nadwyżki zanotowano w zawodach:

- szwaczka,
- krawiec,
- ślusarz,
- kucharz małej gastronomii,
- cukiernik,
- kierowca samochodu osobowego
- elektryk instalacji energetycznych.

W 2009 roku w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej zarejestrowanych było 13 447 podmiotów z powiatu nowotarskiego. Zdecydowaną większość z nich stanowiły podmioty sektora prywatnego (96,7%). Resztę uzupełniały podmioty sektora publicznego. Wśród podmiotów sektora prywatnego najwięcej firm stanowiło własność osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (84,4%). W 2009 roku w powiecie nowotarskim funkcjonowało 350 spółek handlowych sektora prywatnego, 67 stanowiły spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego oraz 11 spółek sektora publicznego. Niewielkie udział charakteryzuje spółdzielnie (0,2%). Fundacje i stowarzyszenia stanowią natomiast 2,8% wszystkich podmiotów. Omawiane dane wskazują na dużą liczbę osób przedsiębiorczych, tworzących pewną liczbę miejsc pracy.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych w 2009 roku w powiecie nowotarskim

Podmioty gospodarki narodowej	Powiat nowotarski
Ogółem	13 447
Sektor publiczny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	431
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	339
przedsiębiorstwa państwowe	1
spółki handlowe	11
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	2
Sektor prywatny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	13 016
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	10 996
spółki handlowe	350
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	67
spółdzielnie	36
fundacje	18
stowarzyszenia i organizacje społeczne	366

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2009

Wskaźnik przedsiębiorczości - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

- Wskaźnik przedsiębiorczości dla powiatu nowotarskiego: **72,6⁴** (przeciętny wynik na tle województwa, dla którego średni wskaźnik przedsiębiorczości to 84,3).

Współczynnik aktywności zawodowej informuje o stosunku osób w aktywności zawodowej (tzn. pracujących i bezrobotnych) w danym wieku (15-59 dla kobiet i 15-64 dla mężczyzn) do ogółu ludności w tym wieku.

- Współczynnik aktywności zawodowej dla powiatu nowotarskiego: **35,95 %⁵** (niższy niż współczynnik dla całego województwa – 54,3 %).

⁴ GUS, 2009

⁵ GUS, 2008

Tabela 7. Zmiana liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w latach 2005 – 2008 w województwie małopolskim

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			
Jednostka terytorialna	2006	2007	2008
Powiat m. Kraków	73 279	71 875	72 173
Powiat krakowski	16 248	16 541	17 289
Powiat wadowicki	12 302	12 358	12 560
Powiat nowotarski	9 809	10 230	10 526
Powiat oświęcimski	9 817	9 892	10 024
Powiat nowosądecki	8 284	8 762	9 562
Powiat olkuski	9 428	9 475	9 492
Powiat chrzanowski	8 333	8 285	8 374
Powiat myślenicki	7 509	7 942	8 284
Powiat wielicki	7 461	7 673	8 095
Powiat m. Tarnów	7 413	7 431	7 524
Powiat tatrzański	6 710	7 051	7 373
Powiat tarnowski	6 503	6 659	7 087
Powiat m. Nowy Sącz	5 887	5 962	6 297
Powiat limanowski	5 349	5 634	6 112
Powiat suski	5 774	5 823	6 011
Powiat bocheński	5 084	5 311	5 553
Powiat gorlicki	4 425	4 667	4 937
Powiat brzeski	3 818	3 930	4 157
Powiat miechowski	3 012	3 104	3 290
Powiat proszowicki	2 075	2 114	2 191
Powiat dąbrowski	1 781	1 811	1 951

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2006 - 2008

Dane świadczące o stosunkowo dużej przedsiębiorczości mieszkańców powiatu nowotarskiego potwierdza jego 4 pozycja pod względem liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na tle województwa małopolskiego. Co więcej, liczba ta systematycznie wzrasta.

4. WSPARCIE DZIAŁAŃ UKIERUNKOWANYCH NA TWORZENIE MIEJSC PRACY

Lokalne instytucje wspierające rozwój rynku pracy:

Powiatowe urzędy pracy realizują zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy; świadczą usługi osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom.

Usługi rynku pracy świadczone przez urzędy pracy dla pracodawców oraz osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

- Pośrednictwo pracy** - polega na udzielaniu pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w pozyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w doborze odpowiednich kandydatów do pracy. Jest realizowane jest nieodpłatnie, zgodnie z zasadami dostępności, dobrowolności, równości i jawności usług.

Pośrednicy pracy:

- pozyskują i upowszechniają oferty pracy,
- udzielają pracodawcom informacji o kandydatach do pracy,
- inicjują i organizują kontakty pracodawców z kandydatami: indywidualne lub poprzez **giełdy pracy** – podczas których następuje rekrutacja spośród zainteresowanych kandydatów do pracy oraz **targi pracy** – w czasie których następuje prezentacja wolnych miejsc pracy przez wielu pracodawców,
- zapoznają z aktualną sytuacją na lokalnym rynku pracy, informują o przysługujących prawach i obowiązkach,
- informują o usługach i instrumentach rynku pracy wspierających tworzenie nowych lub utrzymanie istniejących miejsc pracy.

Zgłoszenie wolnego miejsca pracy:

- pracodawca zgłasza ofertę pracy do jednego wybranego przez siebie urzędu pracy ze względu na siedzibę, miejsce wykonywania pracy lub z innego powodu;
- pracodawca może wybrać jeden sposób realizacji oferty pracy jako: „**zamkniętej**” – udostępnianej wyłącznie osobom zarejestrowanym jako bezrobotne i spełniającym wymagania, którym są wydawane skierowania: ta oferta jest podawana do wiadomości bez informacji umożliwiających identyfikację pracodawcy lub „**otwartej**” – udostępnianej w pełnym zakresie wszystkim zainteresowanym osobom, którym – za zgodą pracodawcy – może być wydane skierowanie, ta oferta zawiera dane umożliwiające identyfikację pracodawcy.

Zgłaszając ofertę pracy podaje się:

- **dane dotyczące pracodawcy:** nazwę, adres, numer telefonu, imię i nazwisko osoby do kontaktu, oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej, REGON, NIP, rodzaj działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności, stan zatrudnienia;
- **informacje na temat warunków zatrudnienia:** nazwę stanowiska, liczbę wolnych miejsc pracy (w tym liczbę miejsc pracy dla niepełnosprawnych), miejsce wykonywania pracy, rodzaj umowy, informacje o systemie i czasie pracy, wysokości wynagrodzenia, planowaną datę zatrudnienia, wymagania co do kwalifikacji i umiejętności kandydatów do pracy.

Rozpowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy odbywa się poprzez zamieszczenie ich na tablicy ogłoszeń oraz w internetowej bazie ofert pracy.

W ramach sieci **EURES** (European Employment Services), urząd pracy prowadzi pośrednictwo pracy związane ze swobodnym przepływem pracowników na terenie UE, EOG oraz państw korzystających ze swobody przepływu osób.

Pośrednicy pracy udzielają informacji na temat:

- aktualnie upowszechnionych zagranicznych ofert pracy;
- warunków życia i pracy w poszczególnych krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- innych możliwości poszukiwania zatrudnienia za granicą, w szczególności z wykorzystaniem stron internetowych publicznych służb zatrudnienia w poszczególnych krajach oraz portali www.eures.praca.gov.pl oraz www.eures.europa.eu.

- 2. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa** - zadaniem poradnictwa zawodowego jest udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia. Poradnictwo zawodowe świadczone jest w formie porad indywidualnych i grupowych.
- 3. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – Klub Pracy** - polega na przygotowaniu poprzez szkolenia osób bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia.
- 4. Doradztwo dla pracodawców** - na wniosek pracodawcy doradcy zawodowi mogą udzielić pomocy w zakresie:
 - doboru kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy,
 - wspierania rozwoju zawodowego pracowników.

Ponadto, doradcy zawodowi udzielają informacji osobom zwalnianym z przyczyn ekonomicznych zakładu pracy, będących w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, współpracując w tym zakresie z przedstawicielami

zakładów pracy i związkami zawodowymi, w ramach Zespołu ds. Zapobiegania Negatywnym Skutkom Zwolnień Grupowych.

- 5. Szkolenia** - inicjowane są w celu podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych, zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bezrobotnych i poszukujących pracy, w szczególności w przypadku braku kwalifikacji zawodowych, konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji, czy utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

Formy szkoleń:

- szkolenia grupowe – realizowane zgodnie z Planem szkoleń na dany rok, opracowanym na podstawie wyników badań, analiz i prognoz na rynku pracy, częstotliwości występowania ofert oraz zapotrzebowania ze strony pracodawców;
- szkolenia w trybie indywidualnym – osoby bezrobotne kierowane są na wskazane przez siebie szkolenie, jeżeli uzasadnią celowość tego szkolenia (oświadczenie przyszłego pracodawcy o zamiarze powierzenia tej osobie odpowiedniej pracy, oświadczenie o zamiarze rozpoczęcia działalności gospodarczej, inne uzasadnienie celowości skierowania na szkolenie), a jego koszt w części finansowanej z Funduszu Pracy nie przekroczy 300% przeciętnego wynagrodzenia. Skierowanie takie przysługuje nie częściej niż raz w ciągu roku kalendarzowego.

Szkoleniami mogą być objęte osoby:

- bezrobotne;
- poszukujące pracy, które m. in. są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy lub są zatrudnione u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji.

Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem szkolenia - nie dłużej niż 24 miesiące. Bezrobotnemu w okresie odbywania szkolenia przysługuje stypendium.

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą ponadto ubiegać się o:

- przyznanie pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości 4 – krotnego przeciętnego wynagrodzenia;
- sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych do wysokości 100%, jednak nie więcej niż do wysokości 3 – krotnego przeciętnego wynagrodzenia;
- sfinansowanie kosztów egzaminów, licencji niezbędnych do wykonywania pracy do wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

- 6. Staże** - polegają na nabywaniu przez osobę bezrobotną praktycznych umiejętności do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się

na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy pracodawcą a urzędem pracy, na okres od 3 do 6 miesięcy, a w niektórych przypadkach do 12 miesięcy, według określonego programu. W okresie odbywania stażu, stażystom przysługuje **stypendium** wypłacane przez Urząd Pracy.

Stáže organizowane są w pierwszej kolejności u pracodawców, którzy:

- prowadzą działalność gospodarczą, co najmniej przez 6 miesięcy;
- nie zmniejszyli stanu zatrudnienia powyżej 10 % w ciągu ostatnich 6 miesięcy;
- deklarują zatrudnienie kandydata po odbyciu przez niego stażu;
- wywiązywali się z dotychczasowych zobowiązań wynikających z umów zawartych z Urzędem Pracy;
- nie zalegają z opłatami w ZUS i Urzędzie Skarbowym;
- tworzą miejsca odbywania stażu na terenie Tarnowa i Powiatu Tarnowskiego.

7. Przygotowanie zawodowe dorosłych - jest to praktyczna nauka zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Jest realizowane w oparciu o program ukierunkowany na nabycie umiejętności praktycznych oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej opracowany przez pracodawcę lub instytucję szkoleniową i kończy się egzaminem potwierdzającym uzyskane kwalifikacje. Odbywa się na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy pracodawcą a starostą. Możliwa jest umowa trójstronna, zawierana pomiędzy pracodawcą, starostą i instytucją szkoleniową, wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy. Uczestnikowi przygotowania zawodowego przysługuje stypendium.

Kształcenie jest realizowane w miejscu pracy odbywa się w formie:

- praktycznej nauki zawodu trwającej od 12 do 18 miesięcy, umożliwiającej przystąpienie do egzaminu na tytuł zawodowy lub egzaminu czeladniczego;
- przyuczenia do pracy trwającego od 3 do 6 miesięcy, mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji lub umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych.

Pracodawcy przysługuje:

- zwrot poniesionych wydatków na uczestnika przygotowania zawodowego w wysokości do 2% przeciętnego wynagrodzenia za każdy pełny miesiąc realizacji programu;
- premia w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc – w przypadku, gdy uczestnik przygotowania zawodowego ukończył program i zdał egzamin przeprowadzony przez komisję egzaminacyjną lub przez instytucję szkoleniową.

8. Dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych - starosta na wniosek bezrobotnego może sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów do wysokości 100% jednakże nie więcej niż 300% przeciętnego wynagrodzenia.

- 9. Dofinansowanie wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy** – pracodawcy mają możliwość ubiegania się o doposażenie i wyposażenie nowo tworzonego miejsca pracy, na którym zostanie zatrudniona osoba bezrobotna. Wartość uzyskanego wsparcia jest określona w indywidualnej umowie, przy czym nie może być wyższa niż sześciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Po podpisaniu umowy podmiot ponosi koszty na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy i zatrudnia na utworzonym stanowisku pracy skierowaną osobę bezrobotną w pełnym wymiarze czasu pracy na okres min. 24 miesięcy.
- 10. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej** - jest to forma pomocy, kierowana do osób bezrobotnych, która daje możliwość ubiegania się o bezzwrotną pomoc finansową na otwarcie własnej działalności gospodarczej. Jednym z warunków uzyskania w/w pomocy jest prawidłowe wypełnienie wniosku dostępnego na stronie urzędu wraz ze wszystkimi załącznikami. Corocznie duża grupa osób bezrobotnych, korzysta z tej formy pomocy.
- 11. Prace interwencyjne oraz roboty publiczne** - jest to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które następuje w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Pracodawca będący organizatorem prac interwencyjnych czy robót publicznych może otrzymać refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenie, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych.

5. Dokument został stworzony na podstawie danych z następujących instytucji:

1. Advisory Group TEST Human Resources – firma doradztwa personalnego
2. Główny Urząd Statystyczny
3. Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji
4. Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu
5. Powiatowe Centrum Oświaty w Nowym Targu
6. Urząd Statystyczny w Krakowie
7. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie

6. Dokument został stworzony w trakcie warsztatów, które odbyły się w dniach 27-29 września 2010 roku w Nowym Targu. W opracowywaniu informacji wzięli udział przedstawiciele następujących instytucji:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu
2. Urząd Gminy Ochotnica Dolna
3. Urząd Gminy Czorsztyn z/s w Maniowach
4. Urząd Gminy Lipnica Wielka
5. Urząd Gminy Raba Wyżna
6. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie